

תנאי החתימה.

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 10.50 קראָנען, לחצי שנה: 5.25 קראָנען, לרבע שנה: 2.70 קראָנען.
ברוסיה: לשנה: 4 רו״כ, לחצי שנה: 2 רו״כ, לרבע שנה: 1 רו״כ.
בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פרנק.
החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם.
דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורס).
מחיר כל נומר 10 קאפ׳, 25 העללער.
בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.
מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה׳, 15 ק׳.

עם „הפדגוג" או עם „הנעורים":

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 15.50 קראָנען, לחצי שנה: 7.75 קראָנען, לרבע שנה 3.90 קראָנען.
ברוסיה: לשנה: 6 רו״כ, לחצי שנה: 3 רו״כ, לרבע שנה 1.50.
בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 13 מארק, באנגליה לשנה: 12 שיללינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פרנק

עם „הפדגוג" ו„הנעורים":

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 21 קראָנען, לחצי שנה: 10.50 קראָנען, לרבע שנה: 5.25 קראנען.
ברוסיה: לשנה: 8 רובל, לחצי שנה: 4 רובל, לרבע שנה: 2 רובל.
בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 16 שיללינג, ביתר הארצות לשנה: 22 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 20 פרנק. וכן לחצי ולרבע שנה בערך.

קראקוי, יום ד׳ י״ג אלול תרס״ד. **גליון מזמה.** **Krakau,** 17 August (4 August) 1904.

תכן: משירי הזמיר (שיר), ז. שניאור. — הנסיכה הקטנה וצלה (אגדה. סוף), תרגום א—ן. — האשר והצבעון (אגדה, תרגום פ. אוירבוך. — מסעות באויר (המשך. עם ציור), י. ב. לבנר. — ממראות ארץ ישראל: חרבות מצפה (ציור).—זה חפצי (ספור), תרגום א. ל. י.—רבינזון קרוזה (ספור בעמודים מיוחדים. עם ד׳ ציורים), תרגום יהודה גרזובסקי.— חדשות. — ידיעות שונות. — חידה, ת. ד. זבלודובסקי. — מודעות.

מִשִּׁירֵי הַזָּמִיר.

בֹּקֶר בֹּקֶר בָּא
אֶל הַיַּעַר פֹּה
יַלְדִּי, יֶלֶד נָעִים!
קַרְנֵי שֶׁמֶשׁ מִנִּי רוּם,
פֹּה מִשְׁתַּעְשְׁעוֹת עִם הַיְקוּם, —
כְּחֻלִּים הַשָּׁמָיִם.

וָמֶר עָלָיו רַךְ,
נַחַל בְּדֹלַח צַח
יָשִׁיר פֹּה בְּלִי הֶרֶף;
יָשִׁיר נֹעַם בּוֹ כָּל גַּל,
וַחֲלוֹם יְלָדִים קַל
חוֹלֵם הוּא בָּעֶרֶב.

מִן הָהָר הָרָם,
נוֹפֵל רוּחַ חָם,
אֶל הַגַּיְא הַיְרַקְרַק;
יָעִיר דִּשְׁאֵי כָּל חָרִיץ,
יְלַחֵשׁ סוֹדוֹת אֶל כָּל צִיץ,
וּבְקוֹל נָעִים דַּקְדַּק...

וְנִשְׁמַע שָׁם מֵעַל הַכָּר
שִׁיר עֶפְרוֹנִי שָׁר, —
נִשָּׂאִים צְלִילִים מָעְלָה;
וְנָפַץ, נִפַּץ צְלִיל אֶל צְלִיל
בְּהֶמְיַת חֵן וּבְרֶטֶט גִּיל
וּסְחָפָם רוּחַ הָלְאָה...

ז. שְׁנֵיאוֹר.

הַנְּסִיכָה הַקְּטַנָּה וְצִלָּהּ.

(אַגָּדָה).

(סוֹף).

— הִנֵּה כִּי כֵן, אִם תְּדַבְּרִי אֵלַי דְּבָרִים נוֹחִים, הִנְנִי לְהִשָּׁאֵר עַל יָדֵךְ. — נָהַם הַצֵּל וַיֵּשֶׁב שֵׁנִית אֵלֶיהָ, — וְאַחַת הִיא לִי אִם קְסַנְטִפָּה אוֹ גְּרֶנְגָּה שְׁמֵךְ: גַּם הַשֵּׁם הָרִאשׁוֹן וְגַם הַשֵּׁנִי נָאִים לָךְ מְאֹד. וּדְעִי לָךְ, כִּי לוּלֵא צָרַרְתְּ כָּכָה אֶת צִלֵּךְ הָאֲמִתִּי, כִּי אָז לֹא עָזַב אוֹתָךְ.

— הָהּ! — יָלְלָה עַתָּה הַנְּסִיכָה, — לוּ יָכֹלְתִּי עַתָּה לְהָשִׁיב לִי אֶת צִלִּי שֶׁלִּי הַשּׁוֹקֵט וְהַטּוֹב! דְּבָרִים קָשִׁים כָּאֵלֶּה לֹא דִבֶּר בְּאָזְנַי מֵעוֹדוֹ; גַּם לֹא הֵעֵז מֵעוֹלָם לְדַבֵּר אִתִּי בִּכְלָל. אֲנַחְנוּ אָהַבְנוּ תָּמִיד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ.

— אָמְנָם כֵּן, הוּא אָהַב אוֹתָךְ. — אָמַר צֵל־הַצְּעָנִית לְמַעַן הַרְגִּיזָהּ. אוּלָם אָז נָגְעָה צָרַת־נַפְשָׁהּ שֶׁל הַנְּסִיכָה גַּם עַד לִבּוֹ וַיֹּאמַר:

— שִׁמְעִי נָא, הַנְּסִיכָה! אָמְנָם זֶה הוּא כָּל אֲסוֹנְכֶם, אַתֶּם הַגְּדוֹלִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי אִישׁ לֹא יָעֹז לְהַגִּיד אֶת הָאֱמֶת בְּאָזְנֵיכֶם, וְלוּ גַּם הַצֵּל אֲשֶׁר עַל יַד יְמִינְכֶם. וְעַתָּה שִׁמְעִי נָא לַעֲצָתִי: הִנֵּה אַתְּ חָטָאת וְעַל כֵּן אַתְּ בְּעַצְמֵךְ צְרִיכָה לָלֶכֶת אֵלָיו, לְהִתְרַפֵּס לְפָנָיו וּלְדַבֵּר אֶת דְּבָרַיִךְ בְּאָזְנָיו. וְאָז אֲנִי בָטוּחַ, כִּי יִשְׁכַּח אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשִׂית לוֹ, כִּי הוּא הוּא הַצֵּל הַיּוֹתֵר טוֹב וְיָשָׁר שֶׁרָאִיתִי מֵעוֹדִי...

— אָמְנָם כֵּן הַדָּבָר! — אָמְרָה הַנְּסִיכָה בְּהִתְרַגְּשׁוּת.

— וְאִם כִּי טוֹב לוֹ עַתָּה מְאֹד אֶצְלֵנוּ, בְּכָל זֹאת עָצוּב הוּא מְאֹד לְעִתִּים קְרוֹבוֹת, וּמִצְטַעֵר עַל אֲשֶׁר לֹא יוּכַל עוֹד לְעָבְדֵךְ וּלְשָׁרֵת לְפָנָיִךְ.

הַנְּסִיכָה הֶחֱרִישָׁה רֶגַע וַתֹּאמַר: — מַה מְּאֹד חָפַצְתִּי לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה מֵאֵת צִלִּי הָאָהוּב, אֲבָל אֵיךְ אֶמְצָא אֶת הַדֶּרֶךְ אֶל מַמְלֶכֶת־הַשֶּׁמֶשׁ? אוֹמַנְתִּי הַזְּקֵנָה חָלְתָה וַתִּפֹּל לְמִשְׁכָּב מֵרֹב תְּלָאוֹת הַדֶּרֶךְ הָאֲרֻכָּה, וְעַתָּה לֹא תוּכַל עוֹד לְהַרְאוֹתֵנִי אֶת הַדָּרֶךְ.

— הַדָּבָר פָּשׁוּט מְאֹד — אָמַר הַצֵּל. — אִם חֲפֵצָה אַתְּ בֶּאֱמֶת וּבְתָם־לֵב לְפַיֵּס אֶת צִלֵּךְ, אַל נָא תָּשִׂימִי לֵב לַמַּעֲצוֹרִים וְלַמִּכְשׁוֹלִים, אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַדֶּרֶךְ הָרְחוֹקָה הַזֹּאת. וַאֲנִי הִנְנִי לְהִלָּווֹת עָלַיִךְ לָלֶכֶת עִמָּךְ אֶל מַמְלֶכֶת־הַשֶּׁמֶשׁ; כִּי כְבָר דַּי לִי לְנַדֵּד פַּעַם שֵׁנִית עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְהָיָה אִם תַּצְלִיחִי לְפַיֵּס אֶת צִלֵּךְ הָאֲמִתִּי וּלְהָשִׁיב אוֹתוֹ אֵלַיִךְ וְנִשְׁאַרְתִּי אֲנִי בְּמַמְלֶכֶת־הַשֶּׁמֶשׁ.

— אָנָּא, הוֹבִילֵנִי נָא! — הִתְחַנְּנָה הַנְּסִיכָה וּפָנֶיהָ אוֹרוּ מִשִּׂמְחָה. — וְאַתָּה סְלַח לִי, צֵל טוֹב, עַל אֲשֶׁר הִרְגַּזְתִּיךָ וְחֵרַפְתִּיךָ, — הוֹסִיפָה הַנְּסִיכָה. — אוּלָם עַתָּה כְּבָר שָׁבְתִּי נִחַמְתִּי, וּמֵעַתָּה אֲנִי חֲפֵצָה לְהֵיטִיב אֶת דְּרָכַי.

— טוֹב, טוֹב הַדָּבָר! — עָנָה הַצֵּל. — מִלָּה נְכוֹנָה בְּעֵת הַנְּכוֹנָה תוּכַל לְהוֹעִיל הַרְבֵּה מְאֹד, וְעַתָּה קוּמִי אֵפוֹא וְהִכּוֹנִי לַדֶּרֶךְ, כִּי רְחוֹקָה הִיא מְאֹד.

הֵם יָצְאוּ לַדֶּרֶךְ וַיֵּלְכוּ שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת אֶל עֵבֶר פְּנֵי הַשֶּׁמֶשׁ, כַּאֲשֶׁר הָלְכָה הַזְּקֵנָה. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי בָּאוּ אֶל הַמִּדְבָּר הַשָּׁמֵם, אֲשֶׁר יֵלְכוּ בוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת, עַד אֲשֶׁר יָבֹאוּ לִפְנוֹת עֶרֶב אֶל הָהָר הַגָּבֹהַּ עִם רֹאשׁ־הַזְּכוּכִית אֲשֶׁר נִרְאָה מֵרָחוֹק.

וְהַרְבֵּה הַרְבֵּה הָיְתָה הַנְּסִיכָה סוֹבֶלֶת בַּמִּדְבָּר הַשָּׁמֵם מֵחוֹם וּמִצָּמָא, לוּלֵא הֵגֵן עָלֶיהָ תָּמִיד הַצֵּל הַשָּׁחוֹר וְהֶחָכָם וַיָּסוֹכֵךְ עָלֶיהָ בְּאֶבְרָתוֹ, עַד אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ לִפְגֹּעַ בָּהּ. וְנִדְמָה לָהּ, כִּי הִיא הוֹלֶכֶת בְּצֵל יַעַר עָבֹת מְאֹד. מַה טּוֹב הָיָה לָהּ עַתָּה, כִּי הָיָה הַצֵּל צֵל נַעֲרָה צוֹעֲנִית שְׁחוֹרָה. וְנֶפֶשׁ הַנְּסִיכָה עֲיֵפָה לָמוּת, אַף כִּי לְעִתִּים קְרוֹבוֹת מְאֹד יָשְׁבוּ לָנוּחַ — לָאַחֲרוֹנָה עָמְדוּ לִפְנֵי שַׁעַר־הָהָר, אֲשֶׁר נִפְתַּח לִפְנֵיהֶם מֵאֵלָיו. אָז נֶעְלַם פִּתְאֹם מֵעֵינֶיהָ מְלַוָּהּ הַנֶּאֱמָן, וְהִיא נִשְׁאֲרָה בָדָד בְּפֶתַח הָאוּלָם הַגָּדוֹל מְאֹד, נִבְהָלָה וְנִפְחָדָה מִפְּנֵי הֲמוֹן־הַצְּלָלִים, אֲשֶׁר עָמְדוּ וְהִבִּיטוּ אֵלֶיהָ בְּתִמָּהוֹן.

— הָהּ! אֵיךְ אֶמְצָא לִי פֹּה אֶת צִלִּי אֲנִי, וְהֵם כֻּלָּם דּוֹמִים כָּכָה אִישׁ לְרֵעֵהוּ? — חָשְׁבָה הַנְּסִיכָה, וּבְדִמְעוֹת בְּעֵינֶיהָ הַיָּפוֹת הִבִּיטָה עַל סְבִיבוֹתֶיהָ. לִבָּהּ דָּפַק בְּקִרְבָּהּ מִיִּרְאָה וָפַחַד. אֵיךְ תִּמְצָא אוֹתוֹ, וְאֵיךְ תְּבַקְשֶׁהוּ כִּי יָשׁוּב אֵלֶיהָ? אוּלָם בְּעָמְדָהּ כֹּה בְּפֶתַח הַבַּיִת עֲזוּבָה וְנִפְחָדָה הָיְתָה כֹּה יָפָה וְכֹה נֶחְמָדָה לְמַרְאֶה, אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה כָּכָה

מֵעוֹלָם בִּימֵי גַאֲוָתָהּ וְרוּם-לְבָבָהּ. וְהַרְבֵּה צְלָלִים הִתְאַסְּפוּ וְנִדְחֲקוּ סְבִיבָהּ וַיַּבִּיטוּ עַל הַיַּלְדָּה הַנֶּחְמָדָה בְּסַקְרָנוּת, וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ עַל יָפְיָהּ, וַיְדַבְּרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ בְּלִי אֹמֶר וּדְבָרִים רַק שִׂפְתוֹתֵיהֶם נָעוֹת, כִּי כָכָה יֶאֱהָבוּ הַצְּלָלִים תָּמִיד לְדַבֵּר בֵּינֵיהֶם:

— הַבִּיטוּ נָא! הַרְאִיתֶם מֵעוֹדְכֶם נַעֲרָה נֶחְמָדָה כָּזוֹ?

וְצֵל אֶחָד יָשַׁב עַד הֵנָּה עָצוּב בְּפִנַּת-הָאוּלָם, וְלֹא לָקַח כָּל חֵלֶק בְּשִׂיחוֹת הַצְּלָלִים חֲבֵרָיו. וְרֹאשׁוֹ נִשְׁעָן עַל שְׁתֵּי יָדָיו. עַתָּה הֵרִים אֶת עֵינָיו וַיַּבֵּט אֶל פֶּתַח-הָאוּלָם; וּפִתְאֹם קָפַץ מִמְּקוֹמוֹ בְּשִׂמְחָה רַבָּה. בְּחִפָּזוֹן רָץ אֶל הַנְּסִיכָה הָעֲצוּבָה וַיַּעֲמֹד עַל יָדָהּ. הוּא לֹא חָפֵץ לִשְׁמֹעַ מִפִּיהָ אֶת בַּקָּשַׁת-סְלִיחָתָהּ. דַּי הָיָה לוֹ, לַצֵּל הַיָּשָׁר, כִּי בָּאָה אֵלָיו בְּעַצְמָהּ וּבִכְבוֹדָהּ. וְעַתָּה נָכוֹן הוּא לִסְלֹחַ הַכֹּל וְלִשְׁכֹּחַ הַכֹּל וּלְעָבְדָהּ מֵעַתָּה בֶּאֱמוּנָה. וְלָכֵן עָשָׂה תֵּכֶף גַּם הוּא כָּמוֹהָ וַיִּמְחֶה אֶת עֵינָיו הַמּוֹרִידוֹת זֶרֶם-דְּמָעוֹת בְּצֵל-מִטְפַּחַת.

וּקְסַנְטִפָּה הַקְּטַנָּה רָאֲתָה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, וַתֵּדַע כִּי צִלָּהּ הוּא הָעוֹמֵד עַל יָדָהּ וְכִי שָׁב אֵלֶיהָ לַעֲבֹד אוֹתָהּ — וַיֵּאוֹרוּ פָּנֶיהָ וַתִּשְׂמַח מְאֹד.

— הִנֵּה פֹה עַתָּה עַל יָדִי, צִלִּי הַטּוֹב וְהָאָהוּב, — אָמְרָה, כַּאֲשֶׁר הִרְגִּיעָה מְעַט אֶת רוּחָהּ הַסּוֹעֵר מֵרֹב שִׂמְחָה. — עַתָּה בּוֹא נָא אֵלַי שֵׁנִית וְאָנָּא... — הִיא חָפְצָה לֵאמֹר: „וְאָנָּא אַל תִּכְעַס עוֹד עָלַי". — אֲבָל הִיא לֹא גָמְרָה, כִּי הַצֵּל הַטּוֹב הֵבִין אֶת אֲשֶׁר חָפְצָה לֵאמֹר, וַיָּנַע בְּיָדוֹ לַעֲצֹר אֶת דְּבָרֶיהָ. הַתְּנוּעָה הַזֹּאת הָיְתָה הַתְּנוּעָה הָרִאשׁוֹנָה, אֲשֶׁר הִרְשָׁה לוֹ לַעֲשׂוֹת עַל חֶשְׁבּוֹן עַצְמוֹ. וּמֵאָז וָהָלְאָה עָשָׂה רַק אֶת אֲשֶׁר עָשְׂתָה גְּבִרְתּוֹ.

אָז יָצְאוּ שְׁנֵיהֶם לַדֶּרֶךְ לָלֶכֶת אֶל הֵיכַל-הַמֶּלֶךְ הָרָחוֹק מְאֹד מִזֶּה. אוּלָם, הָהּ! הֵם לֹא הִרְחִיקוּ לָלֶכֶת הַרְבֵּה, כִּי מִתְּלָאוֹת-הַדֶּרֶךְ הָאֲרֻכָּה אֶל מַמְלֶכֶת-הַשֶּׁמֶשׁ כָּלוּ כֹּחוֹת הַנְּסִיכָה הָעֲנֻגָּה. כַּאֲשֶׁר הִגִּיעוּ עַד חֲצִי הַמִּדְבָּר הַשָּׁמֵם, הוֹדִיעָה הַנְּסִיכָה כִּי אֵינָהּ יְכוֹלָה עוֹד לָלֶכֶת הָלְאָה וַתִּתְנַפֵּל בְּיֵאוּשׁ עַל הַחוֹל הַלּוֹהֵט אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר.

— פֹּה, — אָמְרָה, — פֹּה, צִלִּי הַטּוֹב, אָמוּת, אִם לֹא תָבֹא לִי עֶזְרָה בְּעוֹד מוֹעֵד.

עָצוּב וְדוּמָם יָשַׁב הַצֵּל הַנֶּאֱמָן לְרַגְלֵי גְבִרְתּוֹ.

וּפִתְאֹם — הָס! — פִּתְאֹם נִשְׁמַע עַל פְּנֵי כָל הַכִּכָּר, אֲשֶׁר דְּמָמַת מָוֶת נְסוּכָה עָלָיו, קוֹל דַּהֲרַת סוּסִים וְצַהֲלָתָם. הַקּוֹל הִגִּיעַ מֵרָחוֹק; וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְקָרוֹב. לָאַחֲרוֹנָה נִשְׁמְעוּ גַּם קוֹלוֹת-אֲנָשִׁים, וְנוֹצוֹת מִתְנוֹסְסוֹת וּכְלֵי-נֶשֶׁק הַמַּבְרִיקִים כְּזָהָב נִרְאוּ גַּם הֵם מֵרָחוֹק. מַסַּע נֶהְדָּר שֶׁל אַבִּירִים וּפָרָשִׁים — אֵין זֹאת כִּי נְסִיכִים וַאֲצִילִים הֵם — עָבַר עַל פְּנֵיהֶם בְּמֶרְחָק לֹא רַב מֵהֶם.

אָז אָסְפָה הַנְּסִיכָה אֶת שְׁאֵרִית כֹּחוֹתֶיהָ וַתִּתְנַשֵּׂא מִן הָאָרֶץ וַתָּחֶל לְנַפְנֵף בְּמִטְפַּחְתָּהּ לְמַעַן יִרְאוּהָ מֵרָחוֹק. בְּרֶגַע הַזֶּה קָפַץ גַּם הַצֵּל מִמְּקוֹמוֹ וַיַּעַשׂ גַּם הוּא כְּמַעֲשֶׂיהָ.

— אֵל אֱלֹהִים גְּדוֹלִים! — קָרָא הָאַבִּיר הַיָּפֶה, אֲשֶׁר הָלַךְ בְּרֹאשׁ כָּל הַמַּסָּע וַאֲשֶׁר רָאָה מֵרָחוֹק אֶת הָאוֹתוֹת הַקּוֹרְאִים לְעֶזְרָה. — מִי יֵשׁ פֹּה? זוּ הִיא, חֵי נַפְשִׁי, הַנְּסִיכָה הַנֶּחְמָדָה חַסְרַת-הַצֵּל! — אֲבָל לֹא, — הוֹסִיף לְדַבֵּר בְּהַבִּיטוֹ בְּמַבָּט חוֹדֵר בַּמֶּרְחָק, — הִנֵּה אֲנִי רוֹאֶה אֶת צִלָּהּ עַל יָדָהּ. מַה נִּפְלָא הַדָּבָר, וְהוּא עוֹשֶׂה גַּם הוּא כְּמַעֲשֶׂיהָ! הֶאָח, מַה גָּדוֹל הָאֹשֶׁר! אִם כֵּן אֵינֶנָּה עוֹד מְכֻשָּׁפָה, וַאֲנִי יָכוֹל לָגֶשֶׁת אֵלֶיהָ עַתָּה בְּתִקְוָה טוֹבָה וּבְנֶחָמָה.

חִישׁ מַהֵר קָפַץ מִסּוּסוֹ, וַיְצַו אֶת עַבְדּוֹ לְהָבִיא מַיִם חַיִּים לְהָשִׁיב אֶת נֶפֶשׁ הַנְּסִיכָה וַיּוֹשֶׁב אוֹתָהּ עַל הַסּוּס. הַצֵּל יָשַׁב גַּם הוּא עַל יָדָהּ, אַךְ לְצִדָּהּ הַשֵּׁנִי יָשַׁב מַצִּילָהּ וְגוֹאֲלָהּ, הֲלֹא הוּא בֶּן-הַמֶּלֶךְ מִן הָאָרֶץ הָרְחוֹקָה.

אוּלָם אֵיכָכָה בָּא הַנָּסִיךְ לְעֵת כָּזֹאת אֶל הַמִּדְבָּר הַשָּׁמֵם לְהַצִּיל אֶת הַנְּסִיכָה וּלְחַלְּצָהּ מִצָּרָתָהּ?

הַדֶּרֶךְ הַמּוֹבִיל אֶל בֵּיתוֹ עָבַר עַל פְּנֵי הַמִּדְבָּר, אוּלָם הוּא עָבַר כְּבָר אֶת הַדֶּרֶךְ הַזֶּה בְּיַחַד עִם בְּנֵי-לְוָיָתוֹ, לוּלֵא אֵחַר לְאָשְׁרוֹ לְהִתְאָרֵחַ זְמַן רַב בְּבֵית אַחַת הַנְּסִיכוֹת יְדִידָתוֹ, לְמַעַן הִשְׁתַּתֵּף בְּשַׁעֲשׁוּעֵי-מִלְחָמָה שֶׁנֶּעֶרְכוּ שָׁם.

בֶּן-הַמֶּלֶךְ צִוָּה תֵּכֶף לָשׁוּב עַל עִקְּבוֹתֵיהֶם וּלְהוֹבִיל אֶת הַנְּסִיכָה אֶל חֲצַר אֲבוֹתֶיהָ.

חֲבוּקֵי-יָד עָלוּ שְׁנֵיהֶם, בֶּן-הַמֶּלֶךְ וְהַנְּסִיכָה, עַל מַעֲלוֹת-הַשַּׁיִשׁ, וַיָּבֹאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה, אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ לְהָבִין אֵיךְ נֶעֶלְמָה פִּתְאֹם בְּתֹם וַיִּתְאַבְּלוּ עָלֶיהָ מְאֹד. עַתָּה נֶהְפַּךְ אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן, וְהַצֵּל הָלַךְ גַּם הוּא מֵאֲחוֹרֵי הַזּוּג הַצָּעִיר, וְגַם הוּא חָבַק בְּיָדוֹ יַד אַחֶרֶת, יַד צֵל הַגָּדוֹל הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ. הוּא צֵל הַנָּסִיךְ, אֲשֶׁר כְּבָר הִתְרוֹעַע אֵלָיו וַיְחִי אִתּוֹ בִּידִידוּת רַבָּה.

וְהַבַּקָּשָׁה הָרִאשׁוֹנָה אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ הַנָּסִיךְ מֵאֵת הַנְּסִיכָה הָיְתָה, כִּי תְשַׁנֶּה מֵעַתָּה אֶת שְׁמָהּ וְלֹא תִקָּרֵא עוֹד קְסַנְטִפָּה, כִּי אִם הַנְּסִיכָה „רַבַּת-הַחֵן"; הַשֵּׁם הַזֶּה נָאֶה לָהּ הַרְבֵּה יוֹתֵר.

וְכָכָה חָשַׁב בְּלִי-סָפֵק גַּם הַצֵּל, כִּי לֹא עָזַב עוֹד אֶת גְּבִרְתּוֹ כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ וַיִּשְׁמֹר אֶת צְעָדֶיהָ עַד יוֹמָהּ הָאַחֲרוֹן.

תרגום א—ץ.

הָאֹשֶׁר וְהַצִּבְעוֹן [1].

(אַגָּדָה).

בְּאַחַת הָאֲרָצוֹת, בְּאַחַת הַמְּדִינוֹת קָרָה פַּעַם אַחַת מִקְרֶה נִפְלָא מְאֹד, אֲשֶׁר כָּמֹהוּ לֹא הָיָה לְפָנָיו וְאַחֲרָיו אוּלַי לֹא יִהְיֶה כָּמֹהוּ: הָאֹשֶׁר נֶעְלַם פִּתְאוֹם וְאִישׁ לֹא יָדַע אָנָה בָּא! אַלְפֵי רָצִים יָצְאוּ דְחוּפִים וּמְבֹהָלִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ וַיִּתְהַלְּכוּ בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ וַיְבַקְשׁוּ אֶת הָאֹשֶׁר וְלֹא מְצָאוּהוּ: אִישׁ לֹא יָדַע וְלֹא יָכֹל לְהַגִּיד אָנָה נֶחְבָּא לִבְרֹחַ. פִּתְאֹם אָבַד וְלֹא נוֹדְעוּ עִקְּבוֹתָיו, כְּאִלּוּ פָּתְחָה הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וַתִּבְלָעֵהוּ!

וַיָּבֹאוּ כָּל בְּנֵי הָאָדָם בִּמְבוּכָה גְּדוֹלָה וַיִּקְרְאוּ צוֹם וַיִּלְבְּשׁוּ שַׂקִּים מִגְּדוֹלָם וְעַד קְטַנָּם. שְׁלֹשֶׁת יָמִים, לַיְלָה וָיוֹם, לֹא טָעֲמוּ לֶחֶם וְלֹא שָׁתוּ מַיִם, לֹא נָחוּ וְלֹא יָשְׁנוּ וַיִּזְעֲקוּ אֶל אֱלֹהִים בְּחָזְקָה. וְגַם הַמֶּלֶךְ הִתְעַצֵּב מְאֹד וְנַפְשׁוֹ מָרָה לוֹ — אֵיךְ יוּכַל לְנַהֵל אֶת עִנְיְנֵי מַלְכוּתוֹ וְלִשְׁפֹּט אֶת עַמּוֹ בְּלִי הָאֹשֶׁר?... וַיֵּשֶׁב עַל יַד הַחַלּוֹן הַפּוֹנֶה אֶל גִּנַּת הַבִּיתָן תָּפוּשׂ בְּמַחֲשָׁבוֹת נוּגוֹת...

וְהִנֵּה בָּאָה צִפּוֹר־מְזַמֶּרֶת וַתֵּשֶׁב לָהּ עַל סוֹרַג הַחַלּוֹן וַתִּשָּׂא אֶת קוֹלָהּ וַתְּצַפְצֵף בִּנְעִימוּת לֵאמֹר:

— לָמָּה תִתְעַצֵּב, אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, וְלָמָּה יֵרַע לְבָבֶךָ? אֲנִי יוֹדַעַת אַיֵּה מְקוֹם הָאֹשֶׁר, הֲלֹא מִסְתַּתֵּר הוּא בְּאַרְצְךָ וּבִמְדִינָתֶךָ!... קָצָה נַפְשׁוֹ לִרְאוֹת, כִּי בְּנֵי הָאָדָם יִתְעַצְּבוּ עַל כָּל דָּבָר קָטָן וַיַּחְשְׁבוּ כָּל הַיּוֹם אַךְ עַל אֹדוֹת הָאָסוֹן, וְהוּא— הָאֹשֶׁר — נִשְׁכַּח כְּמֵת מִלֵּב, לֹא יִזָּכֵר וְלֹא יִפָּקֵד בֵּין בְּנֵי הָאָדָם. וַיִּחַר לוֹ עַד מְאֹד וַיֹּאמֶר: „הָבָה וִינַסּוּ בְּנֵי הָאָדָם לִחְיוֹת בָּאָרֶץ בִּלְעָדַי וְנוֹכְחוּ לָדַעַת מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לִחְיוֹת בְּלִי שָׂשׂוֹן וָגִיל, בְּלִי אֹשֶׁר!” — שָׂא־נָא עֵינֶיךָ, אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, וּרְאֵה אֶת הַכִּכָּר הַנִּרְחָב הַמִּשְׂתָּרֵעַ שָׁם מֵעֵבֶר לַנָּהָר! הִנֵּה שָׁם גִּבְעָה קְטַנָּה — הֲרֹאֶה אַתָּה? דַּע לְךָ, כִּי עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה הַהִיא יָצִיץ וְיִפְרַח פֶּרַח צָהֹב—צִבְעוֹן הַשָּׂדֶה. וּבַפֶּרַח הַלָּז מָצָא לוֹ הָאֹשֶׁר מִפְלָט. הוּא הִתְכַּסָּה בְּטַל הַבֹּקֶר וַיִּתְגַּלְגֵּל בִּדְמוּת עֵגֶל סַפִּיר אֶל תּוֹךְ גְּבִיעַ הַצִּבְעוֹן. וַיִּתְחַנֵּן אֶל הַפֶּרַח וַיֹּאמַר:

„אָנָּא חוּס־נָא עָלַי, פֶּרַח נֶחְמָד, וְהַסְתִּירֵנִי מֵעֵינֵי בְּנֵי הָאָדָם שׁוֹכְחֵי טוֹבָתִי! יְבַקְשׁוּנִי בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחוֹבוֹת, בֶּעָרִים וּבַכְּפָרִים— וְאַחֲרֵי־כֵן אוּלַי אִיקַר בְּעֵינֵיהֶם!”. וַיֵּעָתֵר הַצִּבְעוֹן לְבַקָּשַׁת הָאֹשֶׁר וּכְרֶגַע סָגַר עָלָיו אֶת פִּיו וְלֹא יִפְתָּחֵהוּ מֵאָז וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה. וַאֲנִי בָּעֵת הַהִיא —

בַּשָּׂדֶה דָּאִיתִי
גַּם שִׁירִים שַׁרְתִּי,
שָׁמַעְתִּי, רָאִיתִי
וּלְךָ סִפַּרְתִּי!”

הַצִּפּוֹר הַקְּטַנָּה כִּלְּתָה לְצַפְצֵף וַתְּנוֹפֵף אֶת כְּנָפֶיהָ וַתָּעַף־לָהּ.

וְלֵב הַמֶּלֶךְ פָּחַד וְרָחַב מִשִּׂמְחָה וְעֵינָיו נוֹצְצוּ מִגִּיל. וַיָּקָם וַיֵּצֵא בַּלָּאט מֵאַרְמוֹנוֹ דֶּרֶךְ הַמְּעָרָה אֲשֶׁר מִתַּחַת לָאָרֶץ, וְאִישׁ לֹא יָדַע בְּקוּמוֹ וּבְלֶכְתּוֹ, — וַיָּשֶׂם אֶת פְּעָמָיו אֶל רֹאשׁ הַגִּבְעָה הַקְּטַנָּה, אֲשֶׁר שָׁם יִצְמַח הַפֶּרַח הַצָּהֹב, צִבְעוֹן הַשָּׂדֶה.

הוּא יֵלֵךְ הָלוֹךְ וְחָשׁוֹב בִּלְבָבוֹ: „מַה נָּעִים גּוֹרָלִי! הֲלֹא אֲנִי אָשִׁיב אֶת הָאֹשֶׁר לִבְנֵי עַמִּי: בְּיָדִי אֲנִי אֶפְתַּח אֶת פִּי־הַפֶּרַח הַלָּז וְהוֹצֵאתִי אֶת הָאֹשֶׁר לַחָפְשִׁי!” אַךְ הִנֵּה בָּא הַמֶּלֶךְ לִמְחוֹז חֶפְצוֹ, הִנֵּהוּ מְטַפֵּס וְעוֹלֶה עַל הַגִּבְעָה וְעוֹמֵד לִפְנֵי הַפֶּרַח. הִנֵּה שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת יָדוֹ הָרוֹעֶדֶת אֶל הַפֶּרַח, הוּא חָפֵץ לִפְתֹּחַ אֶת סְגוֹר פִּיהוּ — אַךְ לַשָּׁוְא: הֶעָלִים כְּפוּנִים וּדְבוּקִים הֵיטֵב אִישׁ בְּרֵעֵהוּ... לֵב הַמֶּלֶךְ דּוֹפֵק כְּהוֹלֶם פָּעַם... הוּא מְנַסֶּה כֹּה וָכֹה לִפְתֹּחַ אֶת פִּי־הַפֶּרַח — אַךְ לַשָּׁוְא: הוּא סָגוּר וּמְסֻגָּר,— אֵין אֶת נַפְשׁוֹ לָתֵת לְבֶן־אָדָם אֶת הָאֹשֶׁר הַטָּמוּן בְּקִרְבּוֹ.

וַיְמַהֵר הַמֶּלֶךְ וַיָּשָׁב הַבַּיְתָה, וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא לְכָל שָׂרָיו וַעֲבָדָיו הַנֶּאֱמָנִים, לַקּוֹסְמִים וְלַמְכַשְּׁפִים וּלְכֹל יוֹדְעֵי לַחַשׁ, כִּי אָמַר בִּלְבָבוֹ: אִם זְרוֹעִי לֹא הוֹשִׁיעָה לִי לִפְתֹּחַ אֶת פִּי הַפֶּרַח, אוּלַי יַעֲשׂוּ זֹאת הַקּוֹסְמִים וְהַמְכַשְּׁפִים בְּלַהֲטֵיהֶם וּבְלַחֲשָׁם.

וּבְעוֹד שָׁעוֹת אֲחָדוֹת עָמְדוּ רַגְלֵי הַמֶּלֶךְ עוֹד הַפַּעַם עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה לִפְנֵי הַפֶּרַח הַצָּהֹב, וּמִסָּבִיב לוֹ נִקְהֲלוּ כָּל עֲבָדָיו

---

1) דיע טולפע. מִין פֶּרַח.

הַנֶּאֱמָנִים, אֲשֶׁר נִסּוּ אֶת כֹּחָם לְחַלֵּץ אֶת הָאֹשֶׁר מִתּוֹךְ גְּבִיעַ הַפֶּרַח—אַךְ כָּל עֲמָלָם עָלָה בַתֹּהוּ. אָז נִגְּשׁוּ הַקּוֹסְמִים וְהַמְכַשְּׁפִים וַיִּלְחֲשׁוּ וַיִּקְסְמוּ — וְהַפֶּרַח לֹא נָע וְלֹא זָע...

וַיִּתְאַסֵּף כָּל הָעָם מִכֹּל קְצוֹת הָאָרֶץ, זָקֵן וָנַעַר, נָשִׁים וָטַף, עַל הַכִּכָּר הַנִּרְחָב סָבִיב לַפֶּרַח הַנִּפְלָא. כָּל אֶחָד מֵהַנֶּאֱסָפִים נִסָּה אֶת כֹּחוֹ זֶה בְּכֹה וְזֶה בְּכֹה, לְהוֹצִיא לַחָפְשִׁי אֶת הָאֹשֶׁר. רַבּוֹת רַבּוֹת עָמְלוּ הָאֲנָשִׁים וַיִּתְהַפְּכוּ בְּתַחְבּוּלוֹתֵיהֶם לִפְתֹּחַ אֶת פִּי הַצִּבְעוֹן—וְהוּא עוֹמֵד בְּלִי נוֹעַ וְאֵינֶנּוּ פּוֹצֶה פֶּה וְנוֹדֵד עָלֶה...

וּבֵין כֹּה וָכֹה בָּא הָעֶרֶב, הַחֹשֶׁךְ כִּסָּה אֶת פְּנֵי הָאָרֶץ וְכָל הַנֶּאֱסָפִים וְגַם הַמֶּלֶךְ בְּתוֹכָם שָׁבוּ אִישׁ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּלֵב נִשְׁבָּר וּבְפִיק בִּרְכַּיִם.

כָּל הַלַּיְלָה נָדְדָה שְׁנַת בְּנֵי הָאָדָם וְעַד אוֹר הַבֹּקֶר לֹא חָדְלוּ מֵחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת: אֵיךְ לִפְתֹּחַ אֶת פִּי הַפֶּרַח וּלְהָשִׁיב אֶת הָאֹשֶׁר לִבְנֵי־הָאָדָם?...

וּכְמוֹ הַשַּׁחַר עָלָה וְכָל הָעָם נִקְהֲלוּ עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה וַיָּבֹא גַּם הַמֶּלֶךְ עִם כָּל עֲבָדָיו הַנֶּאֱמָנִים. וְעוֹד הַפַּעַם נִסָּה כָּל אֶחָד מֵהַנֶּאֱסָפִים לִפְתֹּחַ אֶת פִּי הַפֶּרַח, אִישׁ אִישׁ עַל פִּי דַּרְכּוֹ, זֶה מְלַחֵשׁ וְזֶה קוֹסֵם, זֶה מְמַשֵּׁשׁ בְּכֹה וְזֶה בְּכֹה — אַךְ הַפֶּרַח לֹא יִתְנוֹעֵעַ וְלֹא יִתְנוֹדֵד; עָלָיו הַקְּטַנִּים מִתְרַפְּקִים בְּאַהֲבָה אִישׁ עַל אָחִיו וּמְחַבְּקִים זֶה אֶת זֶה וְסוֹגְרִים עַל פִּיו — אֵין אֶת נַפְשָׁם לָתֵת אֶת הָאֹשֶׁר בִּידֵי הָאָדָם...

וְעוֹד הַפַּעַם נָטָה הַיּוֹם לַעֲרֹב, וְעוֹד הַפַּעַם לֹא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ בְּנֵי הָאָדָם כָּל הַיּוֹם וַיִּיעֲפוּ מְאֹד וַיֵּלְכוּ בְּבִרְכַּיִם כּוֹשְׁלוֹת לְבָתֵּיהֶם. וַיָּשָׁב גַּם הַמֶּלֶךְ הַבַּיְתָה בְּרוּחַ נְכֵאָה וַיּוֹרֶד רֹאשׁוֹ לָאָרֶץ, וְאַחֲרָיו הָלְכוּ עֲבָדָיו. כֻּלָּם מַחֲרִישִׁים וְאֵין דּוֹבֵר דָּבָר – כִּי גָּדוֹל הַיָּגוֹן מְאֹד. הֶהָמוֹן הָלַךְ הָלוֹךְ וְנָמוֹג וְהַגִּבְעָה נִשְׁאֲרָה שׁוֹמֵמָה וְרֵיקָה.

וְהַשֶּׁמֶשׁ עוֹד טֶרֶם בָּאָה עוֹדֶנָּה נִשְׁקֶפֶת מֵאַחֲרֵי הַיַּעַר הַגָּדוֹל, וּבַדֶּרֶךְ הָעוֹלָה מִן הַיַּעַר מִתְנַהֶלֶת לְאַט לְאַט אִשָּׁה זְקֵנָה בָּאָה בַיָּמִים וְיַלְקוּטָהּ עַל שִׁכְמָהּ וְיָדָהּ נוֹהֶגֶת בְּיֶלֶד קָטָן, אַדְמוֹנִי וִיפֵה־עֵינַיִם—הוּא נֶכְדָּהּ אֲהוּב נַפְשָׁהּ. הִיא בָּאָה מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה מְאֹד לִשְׁמֹעַ הַפֶּרַח הַנִּפְלָא הַטּוֹמֵן בְּקִרְבּוֹ אֶת אֹשֶׁר הָאָדָם.

הַזְּקֵנָה הֹלֶכֶת בְּפִיק בִּרְכַּיִם הָלוֹךְ וְקָרוֹב אֶל הַגִּבְעָה. הִנֵּה מִתְאוֹשֶׁשֶׁת וְעוֹלָה בִּכְבֵדוּת עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה, וְנֶכְדָּהּ הַקָּטָן הוֹלֵךְ עָיֵף וְיָגֵעַ מֵעֲמַל הַדֶּרֶךְ וְיָדוֹ הַקְּטַנָּה אוֹחֶזֶת בִּכְנַף בִּגְדָהּ. פִּתְאוֹם רָאָה הַיֶּלֶד וְהִנֵּה פֶּרַח צָהֹב נֶחְמָד מְאֹד עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה, וְהַפֶּרַח מַזְהִיר כַּסַּפִּיר לְנֹגַהּ הַשֶּׁמֶשׁ; וַתָּאֹרְנָה עֵינֵי הַיֶּלֶד וַיִּשָּׂא אֶת רַגְלָיו הַקְּטַנּוֹת וַיְדַלֵּג וַיְקַפֵּץ וַיָּרָץ אֶל הַפֶּרַח בְּקוֹל צָהֳלָה וּבִשְׂחוֹק תָּמִים... וּכְהֶרֶף עַיִן נַעֲשָׂה פֶּלֶא: הַפֶּרַח פָּתַח פִּיו, עָלָיו זָקְפוּ קוֹמָתָם וְהָאֹשֶׁר פָּרַח מִתּוֹכוֹ!

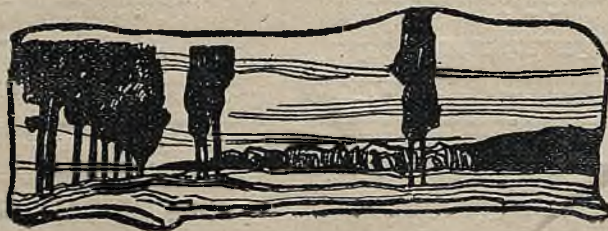
וּבְעוּפוֹ חָלַף וְעָבַר עַל פְּנֵי הַיֶּלֶד הַצּוֹהֵל יְפֵה־הָעֵינַיִם וַיְכַס אֶת מִצְחוֹ הַלָּבָן בְּטַל זָהָב, וּכְרֶגַע נֶעְלַם בְּקַוֵּי הָאוֹר הָאַחֲרוֹנִים אֲשֶׁר שָׁלְחָה הַשֶּׁמֶשׁ בְּטֶרֶם הִסְתַּתָּרָה...

וּבְרֶגַע הַהוּא חָשׁוּ כִּמְעַט כָּל בְּנֵי הָאָדָם בְּנַפְשָׁם, כִּי שָׁב הָאֹשֶׁר לִמְעוֹנָם. וַיָּקוּמוּ כֻלָּם כְּאִישׁ אֶחָד וַיָּרוּצוּ חִישׁ מַהֵרָה אֶל הַגִּבְעָה, אֶל מְקוֹם הַפֶּרַח הַצָּהֹב. כֻּלָּם הִשְׁתּוֹקְקוּ לָדַעַת הַאָמְנָם אֱמֶת הַדָּבָר, כִּי נִפְתַּח הַפֶּרַח... וַיָּבֹאוּ וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אָמְנָם פִּי הַפֶּרַח פָּתוּחַ... וְלֹא רָחוֹק מִמֶּנּוּ שׁוֹכֶבֶת עַל הָאָרֶץ אִשָּׁה זְקֵנָה רְפַת־כֹּחַ וְיַלְקוּטָהּ לִמְרַאֲשׁוֹתֶיהָ, וְיֶלֶד קָטָן אַדְמוֹנִי וִיפֵה־עֵינַיִם יָשֵׁן אֶצְלָהּ, וְעַל שְׂפָתָיו הַחַכְלִילִיּוֹת הַקְּטַנּוֹת מְרַחֶפֶת בַּת־צְחוֹק תָּמִים. וּבְעוֹד אֲשֶׁר עוֹמְדִים הָאֲנָשִׁים מִשְׁתָּאִים וּמַחֲרִישִׁים לַפֶּלֶא הַזֶּה, וְהִנֵּה בָּאָה פִּתְאוֹם מוֹדַעְתֵּנוּ הַצִּפּוֹר־הַמְזַמֶּרֶת וַתֵּשֶׁב עַל שֶׁכֶם הַמֶּלֶךְ וַתְּסַפֵּר לוֹ אֶת פֵּשֶׁר הַדָּבָר, אֵיךְ זֶה פָּעַר הַפֶּרַח אֶת פִּיו בְּשָׁמְעוֹ אֶת צַהֲלַת הַיֶּלֶד הַתָּמִים, נֶכֶד הָאִשָּׁה הַזְּקֵנָה הַיְשֵׁנָה פֹּה עַל הָאָרֶץ.

וַיִּגַּשׁ הַמֶּלֶךְ וַיְעַר אֶת הַזְּקֵנָה מִשְּׁנָתָהּ וַיּוֹשֶׁט לָהּ כִּיס מָלֵא מַטְבְּעוֹת זָהָב וַיֹּאמֶר לָהּ: „מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה לֹא תֵדְעִי עוֹד כָּל מַחְסוֹר וְכָל דְּאָגָה, בְּהֵיכָלִי תֵשְׁבִי וּבְבֵיתִי תְּבַלִּי אֶת שְׁאֵרִית יָמַיִךְ בְּטוֹב וּבַנְּעִימִים". וְאֶת הַיֶּלֶד הֵרִים הַמֶּלֶךְ מֵעַל הָאָרֶץ וַיִּשָּׁקֵהוּ עַל לְחָיָיו הַמְּלֵאוֹת הַפּוֹרְחוֹת כְּשׁוֹשַׁנֵּי הָאָבִיב וַיֹּאמֶר לוֹ: „כַּאֲשֶׁר תִּגְדַּל וְהָיִיתָ לְמִשְׁנֶה לִי וְעַל פִּיךָ יִשַּׁק כָּל עַמִּי".

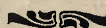
וְלִכְבוֹד הַיּוֹם אֲשֶׁר שָׁב הָאֹשֶׁר לִבְנֵי הָאָדָם עָשָׂה הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָּדוֹל לְכָל בְּנֵי עַמּוֹ לְמִגָּדוֹל וְעַד קָטָן עַל הַגִּבְעָה אֲשֶׁר עַל הַכִּכָּר הַנִּרְחָב, וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂמְחוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת.

תַּרְגּוּם פ. אוֹיֶרְבּוֹדְ.

מסעות באויר.

(המשך).

ברגע הזה נשבה רוח סערה ותשא את הכדור מעל למחנות צבאות הפרוסים. הבטתי אליהם ויהיו בעיני כל כך קטנים, כל כך זעירים, ממש כצעצועים הנמכרים בחניות. לקחתי את שפופרתי ואתבונן בה אל החיל הרב, וארא כי תנועה כבירה ביניהם. הם ראו את כדורי הנושא אותי ברום שמים, אולם אין אני ירא אותם, כי כדורי רוביהם לא יוכלו לגעת בי. מה מאד שמחתי בחם השמש המרים יותר ויותר את כדורי ומרחיקני מאויבי ארצי מרחק רב. נזכרתי ברגע הזה כי בסירתי נמצאו רבבות כרוזים נדפסים: „לשרי הצבא ולחילי פרוסיה”! ואקח אלפי גליונות מאלה ואשליכם אל המחנה. הנה הגליונות מעופפים ארצה, מסתובבים באויר ומתנועעים, נפגשים זה בזה ונפרדים ויורדים ארצה.

וכבר אני מאחרי ורסיל. היער הקטן גדוע וכרות; אהלים לבנים, שבהם שוכנים מחריבי ארצי, זרועים על פני כל הככר. ובטרם שהספקתי להתבונן עליהם, והנה שריקת כדורים נשמעה לאזני. אלפי רובים מפנים אל הכדור; אולם לשוא כל עמלם; אמנם ירוד ירד הכדור הרבה מהגבה שהייתי שם, בכל זאת אי אפשר להם לפגע בי. בתור מענה על יריות החילים, אנכי סוקל אותם בכרוזי הנדפסים בלשון גרמניה. כעבור רגעים אחדים — והאהלים נעלמים מעיני. אולם לצערי, — יורד כדורי הלוך וירדת אל אחד היערים, ממהר אני להריק את שקי המלאים חול, ויירא אנכי מאד, פן אפל בידי אויבי.” בידים רועדות משליך אנכי מסירתי את יתר החול, אך הכדור יורד ויורד. ולא הועילו לי כל תחבולותי. פתאם רואה אנכי המון אנשי חיל... עוד הפעם הפרוסים. הנה הם ממהרים ברוביהם אלי. בידים מהירות זורק אני אליהם את אגדת הגליונות של הכרוזים אליהם, למען הסיח גם לרגע קטן את דעתם ממני. לצערי, יכל עתה כדורם להשיגני... בעינים פקוחות עד מאד מביט אנכי אל אויבי ומחליט ברגע זה שאם יכונן אחד מהם את רובו אלי, — אני אשליך על ראשו את ילקוט המכתבים הפרטיים אשר בסירתי והמותי אותו בזה... ופתאם ונשיבת רוח חזקה, נושאה אותי, לאשרי, הלאה הלאה. כמכי תמהון עומדים החילים הפרוסים ומביטים אחרי, ואנכי נשא ונשא במהירות גדולה ועובר הרים וגבעות שדות ויערים—ועוד הפעם לנגדי — אנשים! אבל מה רב אשרי! את אחי בני עמי אנכי רואה! על פי מכנסיהם הכחלים וסנדלי העץ שלהם אנכי מכירם. הם מנופפים לעמתי את מטפחותיהם, קוראים לי: שלום! שלום! אולם לרדת על יד היער בקרבת המקום הזה — סכנה רבה... מי יודע אם אין שם אורבים, ואנכי מוסיף לעוף. ולמען יזכרו את היום הזה, אנכי משליך אליהם חבילת עתונים חדשים שנמסרו לי לפני עזבי את פריז... מה שמחו אחי על הדבר הזה! פריז הנצורה והסגורה שולחת דברי שלום, מעודדת אותם, מחזקת את ידיהם ואומרת: „עוד לא אבדנו!” עוד שעה אחת עפתי ובאתי אל מחוז חפצי. קראתי אל אחי שיצאו בהמון לקראתי: היש פה פרוסים? האפשר לרדת? — „רד, אחינו!” ענוני: „אין כל סכנה!” ירדתי ואפצע את ידי הימנית פצע מסכן וגם ראשי הכה מכה רבה, מפני המדחפה הגדולה שהיתה לסירתי ברדתי. — אולם מה המה הפצעים לעמת התועלת שהבאתי לארצי? על ידי הטלגרמות שבאו למקבליהן בעתן, היתה היכלת לפריז להתחזק ולעמד על נפשה עוד חדש ימים, ובמשך הזמן הזה קבלה המלחמה צורה יותר נאותה למטרתנו!

בעת ההיא החליט שר הצבא הצרפתי טרושיו להבקיע דרך חיל הפרוסים הצרים על פריז. המעשה הזה דרש עזר מצד מחנה הצרפתים הנמצאה מחוץ לפריז. נחוץ היה להודיע לגמבטה ששכן בטור שישלח את אנשי החיל המפקדים בידי שרי הצבאות שנזי וקירטרי. אבל איך תמסר הידיעה הזאת לגמבטה בעת שאין לצאת מפריז הנצורה? אז נמצאו שני אנשים רוליה ודישן שקבלו על עצמם את המשלחת הזאת לבא אל גמבטה על ידי כדור מעופף. כשעשו כל ההכנות הדרושות ולקחו את הטלגרמות והמכתבים הנחוצים, —

יָשְׁבוּ בַּלַּיְלָה בְּסִירָה הַמְחֻבָּרָה אֶל הַכַּדּוּר הַמְעוֹפֵף. לָעוּף בַּיּוֹם אִי אֶפְשָׁר הָיָה מִפְּנֵי שֶׁהַפְּרוּסִים הֶחֱלִיטוּ לְהַפְרִיעַ אֶת הַכַּדּוּרִים מֵהִתְעוֹפֵף. לְתַכְלִית זוּ בָּנוּ מִגְדָּלִים גְּבֹהִים מְאֹד וְשָׁם הֶעֱמִדוּ אַנְשֵׁי חַיִל עִם רוֹבִים לִירוֹת בְּכָל כַּדּוּר אֲשֶׁר יִתְרוֹמֵם מִתּוֹךְ הָעִיר.

הַכַּדּוּר הִתְרוֹמֵם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה בְּחֹדֶשׁ נוֹבֶמְבֶּר. הַלַּיְלָה הָיָה אָפֵל מְאֹד. כַּאֲשֶׁר עָבְרָה רְבִיעִית הַשָּׁעָה, הֵחֵל הַכַּדּוּר לָרֶדֶת. תֵּכֶף הִשְׁלִיכוּ שַׂקִּים אֲחָדִים מְלֵאִים חוֹל, מִתַּחַת לַנּוֹסְעִים נִשְׁמְעוּ קוֹלוֹת יְרִיָּה שֶׁל תּוֹתָח; מִמַּעַל לְרֹאשָׁם נִרְאוּ עֲנָנִים כְּבֵדִים, שֶׁהֶאֱפִילוּ אֶת הַלַּיְלָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְרַק לִפְעָמִים נִרְאוּ לָהֶם בֵּין חַרַכֵּי הָעֲנָנִים כּוֹכָבִים קְטַנִּים. וְאֵד כָּבֵד עָטַף אֶת הַנּוֹסְעִים וְהֵם לֹא יָדְעוּ אָנָה הֵם עָפִים. פִּתְאוֹם נִשְׁמַע לְאָזְנָם קוֹל שָׁאוֹן נוֹרָא. בָּרֶגַע הָרִאשׁוֹן דִּמּוּ הַנּוֹסְעִים, כִּי מְעוֹפְפִים הֵמָּה מֵעַל לְרַכֶּבֶת הַקִּיטוֹר הָעוֹשָׂה בְּסוּפָה דַּרְכָּהּ. הַמַּחְשָׁבָה הַזֹּאת עוֹרְרָה בְּלִבָּם הֲמוֹן זִכְרוֹנוֹת מַעֲצִיבִים: יָדְעוּ הַנּוֹסְעִים כִּי רַכֶּבֶת הַקִּיטוֹר בִּזְמַן מִלְחָמָה זֶה אֵינָהּ נוֹשְׂאָה בִּלְתִּי אִם כְּלֵי נֶשֶׁק וְאַנְשֵׁי חַיִל הֲרוּגִים וּפְצוּעִים... הַמִּלְחָמָה עָשְׂתָה שַׁמּוֹת בְּאַרְצָם הַטּוֹבָה, עָרִים וּכְפָרִים נֶחֶרְבוּ וְנִשְׂרָפוּ, יוֹשְׁבֵיהֶם מְבַכִּים אֶת בְּנֵיהֶם שֶׁנֶּהֶרְגוּ בַּמִּלְחָמָה... פָּרִיז הַנְּצוּרָה עוֹדֶהָ מִתְחַזֶּקֶת וּשְׁנֵי מִלְיוֹן בָּנֶיהָ עוֹדָם מְקַוִּים לִישׁוּעָה, — אוּלָם עוֹד מְעַט וְגָבַר הָרָעָב בָּעִיר וְנָפְלָה בִּידֵי הַצָּרִים. וְהַשָּׁאוֹן הָלַךְ הָלוֹךְ וְגָדוֹל וְלֹא יֶחְדַּל רֶגַע. לְפִי חֶשְׁבּוֹנָם, כְּבָר צְרִיכִים הָיוּ לַעֲבֹר אֶת מְסִלַּת הַבַּרְזֶל... וְהִנֵּה הַבֹּקֶר הֵחֵל לֵאוֹר — וְהַנּוֹסְעִים רָאוּ לְחֶרְדָּתָם כִּי נִשָּׂאִים הֵמָּה מֵעַל לְיָם גָּדוֹל... לְצַעֲרָם לֹא הָיְתָה לָהֶם כָּל יְכֹלֶת לְהַטּוֹת אֶת מְעוּף הַכַּדּוּר אֶל הַחוֹף הָרָחוֹק, כִּי רוּחַ צְפוֹנִית חֲזָקָה נָשְׁבָה בַּכַּדּוּר וַתִּשָּׂאֵהוּ הָלְאָה, הָלְאָה אֶל תּוֹךְ הַיָּם. „כֵּן הַדָּבָר! אָבַדְנוּ אָבָדְנוּ!" קָרְאוּ הַנּוֹסְעִים בְּיֵאוּשׁ. וַיִּקְחוּ פִּסַּת נְיָר וַיִּכְתְּבוּ בָהּ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה: הַשָּׁעָה הַשְּׁבִיעִית בַּבֹּקֶר. נִשָּׂאִים אֲנַחְנוּ עַל פְּנֵי הָאוֹקְיָנוֹס. חוֹף לֹא יֵרָאֶה לֹא מִפָּנֵינוּ וְלֹא מֵאַחֲרֵינוּ. יְיָ יְרַחֵם עָלֵינוּ! וַיִּקְשְׁרוּ אֶת פִּסַּת הַנְּיָר הַזֹּאת בִּכְנַף אַחַת הַיּוֹנִים, אוּלָם לֹא שִׁלְּחוּ אוֹתָהּ לְנַפְשָׁהּ, בִּרְאוֹתָם כִּי הָאֵד הוֹלֵךְ וְעָבֶה וְהַחֹשֶׁךְ גָּדוֹל וְחָשְׁבוּ כִּי תֹאבַד הַיּוֹנָה בְּחֶשְׁכַת הָאֵד.

בְּשָׁעָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה בַּיּוֹם נֶעֱלַם הָאֵד, הָאֲוִיר הִטְהַר וְהַכַּדּוּר יָרַד מִמְּרוֹמָיו וְלֹא הָיָה בֵּינוֹ וּבֵין הַמַּיִם יוֹתֵר מֵאֶלֶף רָגֶל. הַנּוֹסְעִים רָאוּ אֳנִיּוֹת מְהַלְּכוֹת בַּיָּם וַיִּצְעֲקוּ אֶל הַמַּלָּחִים וַיִּקְרְאוּ לְעֶזְרָה; אוּלָם קוֹלָם לֹא נִשְׁמַע לַמַּלָּחִים, וְכַאֲשֶׁר הוֹסִיפוּ לָעוּף וְהַכַּדּוּר יָרַד עוֹד מְעַט, רָאוּ לְשִׂמְחָתָם אֳנִיָּה הוֹלֶכֶת לִקְרָאתָם. אוּלָם הָאֳנִיָּה הַזֹּאת הָיְתָה לְצָרֵיהֶם; כִּי אַךְ נִרְאוּ לְרַב הַחוֹבֵל, — וַיְצַו לִירוֹת בָּהֶם. לְאָשְׁרָם לֹא פָגַע בָּהֶם גַּם כַּדּוּר אֶחָד וַיּוֹסִיפוּ לָעוּף הָלְאָה, וּלְהִתְרַחֵק בְּאֹפֶן זֶה יוֹתֵר וְיוֹתֵר מֵהַחוֹף. דִּישָׁן יָשַׁב בְּפִנַּת הַסִּירָה וַיְחַכֶּה לַמָּוֶת וְרַק רוּלְיָה הִתְחַזֵּק עוֹד. וּבִרְאוֹתוֹ כִּי עוֹד מְעַט וְצָפָה סִירָתָם עַל פְּנֵי הַיָּם וְהַגַּלִּים יִבְלָעוּהָ, וַיְמַהֵר וַיַּשְׁלֵךְ הַיָּמָּה אֶת הַיַּלְקוּט הַמָּלֵא מִכְתָּבִים פְּרָטִיִּים, שֶׁמִּשְׁקָלָם עָלָה לְעֵרֶךְ חֲמִשִּׁים לִיטְרָה. הַדָּבָר הַזֶּה הֵקַל אֶת הַמַּשָּׂא, וְהַכַּדּוּר הִתְרוֹמֵם בְּגֹבַהּ שֶׁל 3700 מֶטֶר. וְהַקֹּר גָּבַר מְאֹד, הַטַּחַב שֶׁדָּבַק בָּהֶם וּבְבִגְדֵיהֶם נִקְפָּא וַיְהִי לִכְפוֹר. הַיּוֹנִים רָעֲדוּ וְהִכּוּ בְּכַנְפֵיהֶם עַל קַרְקַע הַסִּירָה; וַיְמַהֵר רוּלְיָה וַיְכַסֵּם בִּשְׂמִיכָה. וְכֹחוֹת הַנּוֹסְעִים הָאֻמְלָלִים הָלְכוּ הָלוֹךְ וְרָפֶה, וְגַם הַזִּיק הָאַחֲרוֹן שֶׁל תִּקְוָה עָמַם בְּקִרְבָּם. וּלְמַעַן שׂוּם קֵץ לְעִנּוּיֵיהֶם הַנּוֹרָאִים, הֶחֱלִיטוּ לְהַצִּית אֵשׁ בַּכַּדּוּר וְלָמוּת בְּרֶגַע, בְּהַזְכִּירָם אֶת שֵׁם אֶרֶץ מוֹלַדְתָּם בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה. אוּלָם בְּשׁוּם אֹפֶן לֹא יָכְלוּ לְהוֹצִיא אֵשׁ מֵהַגַּפְרוּרִים שֶׁנִּקְפְּאוּ וְשֶׁנִּרְטְבוּ, וַיֵּצֶר לָהֶם מְאֹד. בָּרֶגַע הַזֶּה הֵחֵל שֶׁלֶג לָרֶדֶת, וְהַכַּדּוּר הָלַךְ הָלוֹךְ וָרֶדֶת מַטָּה מָטָּה...

שֶׁלֶג יָרַד וְהַכַּדּוּר כָּבֵד וְיָרַד מַטָּה מָטָּה.

וּבְרֶגַע זֶה שֶׁחָשְׁבוּ כִּי קִצָּם בָּא בָא, רָאוּ לְתִמְהוֹנָם מִין עֶצֶם מְשֻׁנֶּה הַדּוֹמֶה לְאֶרֶץ מְכֻסָּה שֶׁלֶג. עוֹד רֶגַע עָבַר וַיִּרְאוּ הַנּוֹסְעִים, כִּי אָמְנָם יַבָּשָׁה לִפְנֵיהֶם. הַסִּירָה נָגְעָה בָּאָרֶץ הַמְכֻסָּה שִׁכְבַת שֶׁלֶג עָבָה. רוּלְיָה מִהֵר וַיְקַפֵּץ מִתּוֹךְ הַסִּירָה אֶל הַשֶּׁלֶג, וְדִישָׁן נֶאֱחַז בַּחֲבָלִים וְלֹא יָכֹל לְהוֹצִיא מֵהֶם אֶת רַגְלָיו וְיָדָיו הַקְּפוּאוֹת. וּמֵהָרֶגַע שֶׁרוּלְיָה קָפַץ מֵעַל הַסִּירָה, הוּקַל מַשָּׂאָהּ, וְהַכַּדּוּר הִתְרוֹמֵם לְמָעְלָה. וַיַּרְא רוּלְיָה כִּי כֵן,

וַיְמַהֵר וַיֹּאחֶז בְּכָל כֹּחוֹ בְּחֶבֶל הֶעָנָן לַעֲצֹר אֶת הִתְרוֹמְמוּת הַכַּדּוּר. וַיִּצְעַק לְדִישָׁן שֶׁיְּמַהֵר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בִּשְׁעַת הַכֹּשֶׁר הַזֹּאת וְלִקְפֹּץ מִתּוֹךְ הַסִּירָה, וַיְאַמֵּץ דִּישָׁן אֶת כֹּחוֹ וַיִּקְפֹּץ מִגֹּבַהּ שֶׁל 25 מֶטֶר אַרְצָה אֶל תּוֹךְ הַשֶּׁלֶג הָרַךְ. וְהַכַּדּוּר הִתְרוֹמֵם עוֹד יוֹתֵר וַיָּעַף וַיֵּעָלֵם מֵעֵינֵיהֶם.

מֵרֹב שִׂמְחָתָם שֶׁנִּצְּלוּ מִמָּוֶת לֹא יָכְלוּ לְדַבֵּר רְגָעִים אֲחָדִים. הֵם עָמְדוּ מְחֻבָּקִים אִישׁ בִּזְרוֹעוֹת אָחִיו וַיִּבְכּוּ. כְּשֶׁשָּׁקְטָה סַעֲרַת רוּחָם, הֵחֵלּוּ לְהַבִּיט כֹּה וָכֹה לִרְאוֹת אֶת הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הֵם עָלָיו, וְלֹא רָאוּ מְאוּמָה בִּלְתִּי אִם שָׂדוֹת וְהָרִים וּסְלָעִים מְכֻסִּים שָׁלֶג. מִי יוֹדֵעַ, חָשְׁבוּ הַנּוֹסְעִים, אָנָה בָּאנוּ? מִי הֵם אַנְשֵׁי הָאָרֶץ, הֲלָנוּ אִם לְצָרֵינוּ? אוּלָם הַקֹּר וְהָרָעָב שֶׁהֵצִיקוּ לָהֶם מְאֹד, לֹא נְתָנוּם לַחְשֹׁב הַרְבֵּה, וַיַּחְלִיטוּ לָלֶכֶת הָלְאָה וּלְבַקֵּשׁ מַחֲסֶה וְלָחֶם. שָׁעוֹת אֲחָדוֹת בִּקְשׁוּ לָהֶם מַחֲסֶה וְלֹא מָצְאוּ מְאוּמָה. וַיָּרִימוּ קוֹלָם וַיִּצְעֲקוּ; בְּחָשְׁבָם אוּלַי יִשְׁמַע מִי אֶת קוֹלָם וְיָחוּשׁ לְעֶזְרָתָם, אוּלָם — לַשָּׁוְא! פִּתְאוֹם רָאוּ עִקְבוֹת עֲגָלַת חֹרֶף בַּשֶּׁלֶג. וַיֵּלְכוּ בְּעִקְבוֹתֶיהָ וַיָּבֹאוּ עַד אֹהֶל דַּל וְרָעוּעַ. כְּפִי הַנִּרְאֶה לֹא הָיָה שָׁם כָּל אִישׁ. פֶּתַח הָאֹהֶל הָיָה מְכֻסֶּה בְּשִׁכְבַת שֶׁלֶג עָבָה וּכְנַעַת הָרוּחַ בָּאֹהֶל וְהִתְנוֹדֵד כַּעֲרִיסָה. לָלֶכֶת הָלְאָה מִזֶּה לֹא יָכְלוּ, כִּי כֹחָם עֲזָבָם וְהָרָעָב הֵצִיק לָהֶם עַד מְאֹד. נַעֲלֵיהֶם נִקְרְעוּ וְרַגְלֵיהֶם הָיוּ פְּצוּעוֹת וְזָבוֹת דָּם. וַיַּחְלִיטוּ הַנּוֹסְעִים הָאֻמְלָלִים לְהָסִיר אֶת הַשֶּׁלֶג הַמְכַסֶּה אֶת פֶּתַח הָאֹהֶל וְלָבֹא וְלָלוּן בּוֹ, כִּי כְבָר נָטָה הַיּוֹם לָעֶרֶב. וַיָּבֹאוּ אֶל הָאֹהֶל וְהִנֵּה גַם בּוֹ שֶׁלֶג רַב, וַיַּחְפְּרוּ בְּתוֹכוֹ בּוֹר וַיִּשְׁכְּבוּ שְׁנֵיהֶם מְחֻבָּקִים וַיֵּחַם לָהֶם וַיִּישָׁנוּ. וּבְטֶרֶם הֵאִיר הַבֹּקֶר הֵקִיצוּ מִשְּׁנָתָם וַיֵּצְאוּ הַחוּצָה וַיַּחְלִיטוּ לָלֶכֶת הָלְאָה. הַנְּגֹהוֹת הַצְּפוֹנִיּוֹת, שֶׁמַּרְאָן כָּל כַּךְ יָפֶה וְנֶחְמָד, הֵאִירוּ לָהֶם אֶת דַּרְכָּם; וַיֵּלְכוּ בְּמֶשֶׁךְ אַרְבַּע שָׁעוֹת לְבַקֵּשׁ מָעוֹן, שֶׁשָּׁם יִתְחַמְּמוּ וְיֹאכְלוּ לָחֶם. בְּמוֹרַד אַחַד הֶהָרִים רָאוּ אֹהֶל קָטָן, שֶׁגַּנּוֹ תֶּבֶן וּמֵאֲרֻבָּתוֹ יוֹצֵא עָשָׁן. בְּשִׂמְחָה נִגְּשׁוּ אֶל הָאֹהֶל וַיִּרְאוּ, כִּי הַפַּעַם מָצְאוּ אֶת אֲשֶׁר בִּקְּשׁוּ. לְצַעֲרָם, לֹא הָיוּ בּוֹ בְּשָׁעָה זוּ יוֹשְׁבֵי הָאֹהֶל, וּכְפִי הַנִּרְאֶה זֶה עַתָּה הָלְכוּ לָהֶם. בַּכִּירָה נִרְאוּ עוֹד אוּדִים עֲשֵׁנִים, וּבַסִּירוֹת וּבַכַּדִּים שֶׁעָמְדוּ שָׁם נִרְאוּ עוֹד שְׁיָרֵי הֶחָלָב וְהַקַּהְוָה שֶׁנִּשְׁתּוּ.

(סוֹף יָבֹא)

י. ב. לֶבְנֶר.

מִמַּרְאוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

חָרְבוֹת מִצְפָּה.

זֶה חֶפְצִי.

(סִפּוּר).

א.

עַל יַד בַּיִת קָטֹן וְרָעוּעַ יָשְׁבוּ לִפְנוֹת עֶרֶב שְׁנֵי יְלָדִים, יֶלֶד כְּבֶן עֶשֶׂר וְיַלְדָּה כְּבַת שֵׁשׁ שָׁנִים, וַיְדַבְּרוּ יַחַד בְּלַחַשׁ.

— וּבְכֵן אַתְּ רוֹאָה, דְּבוֹרָה, — אָמַר הַנַּעַר, — כִּי אֲנַחְנוּ אֲנוּסִים לָלֶכֶת. לוּ הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אֲנָשִׁים רָעִים, כִּי אָז הֱבִיאוּנוּ הַיַּעְרָה וַעֲזָבוּנוּ שָׁם, לְמַעַן אֲשֶׁר נָמוּת שָׁם בָּרָעָב; כִּי אֲבוֹתֵינוּ עֲנִיִּים גְּדוֹלִים, וְאֵין יָדָם מַשֶּׂגֶת לְכַלְכֵּל אֶת כֻּלָּנוּ, אִם גַּם יָנוּעַ אָבִינוּ כָּל הַיּוֹם בַּחֲבִילָתוֹ הַגְּדוֹלָה מִכְּפָר לִכְפָר. אֲבָל אֲבוֹתֵינוּ אֲנָשִׁים טוֹבִים הֵם, וְעַל כֵּן יִתְּנוּ לָנוּ אֶת פַּת הַלֶּחֶם הָאַחֲרוֹנָה אֲשֶׁר לָהֶם וְהֵם–רְעֵבִים; עַל כֵּן לֹא יַעַזְבוּנוּ וְלֹא יְגָרְשׁוּנוּ, וְעַל כֵּן אֲנוּסִים אֲנַחְנוּ לָלֶכֶת בְּעַצְמֵנוּ, לְמַעַן אֲשֶׁר יֵקַל לָהֶם לִמְצֹא מִחְיָתָם.

— אֲבָל אָנָה נֵלֵךְ? — שָׁאֲלָה הַיַּלְדָּה בְּעֶצֶב.

— אָנָה? אֲנִי חָפֵץ לָלֶכֶת לְמָקוֹם אֲשֶׁר שָׁם טוֹב מְאֹד וַאֲשֶׁר שָׁם יְקַבְּלוּ אוֹתָנוּ בְּחֵפֶץ לֵב. וְעוֹד גַּם זֹאת, דְּבוֹרָה, אֲנִי חָפֵץ עוֹד דָּבָר אֶחָד; חָפֵץ אֲנִי לִהְיוֹת לְפְּרוֹפֶסוֹר, לְאִישׁ מְלֻמָּד גָּדוֹל כְּהָאִישׁ בַּעַל הַמִּשְׁקָפַיִם שֶׁל זָהָב הַיּוֹשֵׁב בָּעֲלִיָּה אֲשֶׁר מִמּוּלֵנוּ—כֵּן, זֶה חֶפְצִי! וְכַאֲשֶׁר אֶהְיֶה אִישׁ חָכָם כָּמֹהוּ— אֶקְנֶה בַּיִת גָּדוֹל הָעוֹמֵד בְּתוֹךְ גַּן יָפֶה, וְאַבָּא לֹא יָנוּעַ עוֹד כָּל הַיּוֹם בַּכְּפָרִים וַחֲבִילָתוֹ עַל שִׁכְמוֹ; אַבָּא וְאִמָּא יֵשְׁבוּ אָז בְּסֻכַּת הַגַּן וְיִקְרְאוּ בְּעִתּוֹנִים וְיִשְׁתּוּ שׁוֹקוֹלָדָה — וּלְאַבָּא תִּהְיֶה אָז מִקְטֶרֶת אֲרֻכָּה — —

— הֲיִתְּנוּ גַּם לִי שׁוֹקוֹלָדָה? — הִפְסִיקָה דְּבוֹרָה אֶת אָחִיהָ הַמְדַבֵּר בְּפָנִים צוֹהֲלִים וּבְעֵינַיִם מְאִירוֹת עַל דְּבַר הֶעָתִיד הַמְאֻשָּׁר.

— בְּוַדַּאי, בְּוַדַּאי! — עָנָה הָאָח בְּבִטְחָה, וְגַם עֻגּוֹת הַרְבֵּה יִתְּנוּ לָךְ.

כָּל סְפֵקוֹתֶיהָ שֶׁל הַקְּטַנָּה חָלְפוּ כְּצֵל. עַתָּה הָיְתָה נְכוֹנָה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ וְלַעֲשׂוֹת כְּכָל אֲשֶׁר יֹאמַר אֵלֶיהָ. וּבְיוֹם הַמָּחֳרָת, בְּטֶרֶם עָלָה הַשַּׁחַר, הֵעִיר אוֹתָהּ אָחִיהָ מִשְּׁנָתָהּ, וַתָּקָם מִמִּטָּתָהּ בַּלָּאט וַתִּרְחַץ וַתִּלְבַּשׁ אֶת בְּגָדֶיהָ; אָז לָקְחָה אֶת חֲבִילָתָהּ הַקְּטַנָּה, אֲשֶׁר הֵכִינָה לָהּ עוֹד מֵאֶתְמוֹל, וַתָּשֶׂם אוֹתָהּ עַל שִׁכְמָהּ וַתַּעֲבֹר בַּלָּאט עַל פְּנֵי מִטּוֹת הוֹרֶיהָ הַשּׁוֹכְבִים וִישֵׁנִים לָבֶטַח. שְׁנֵי הַיְלָדִים עָמְדוּ רֶגַע לִפְנֵי מִטּוֹת הוֹרֵיהֶם, וַיִּקְחוּ מֵהֶם בְּלַחַשׁ אֶת בִּרְכַּת הַפְּרִידָה, וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם חֲבוּקֵי־יָד מִן הַבָּיִת. שָׁעָה שְׁלֵמָה הָלְכָה עִם אָחִיהָ בַּדֶּרֶךְ וְלֹא הִתְאוֹנְנָה. אָז עָיְפָה מְאֹד וְרַגְלֶיהָ הַקְּטַנּוֹת כָּאֲבוּ לָהּ וְלֹא חָפְצָה לָלֶכֶת הָלְאָה; וַיְהִי אֱלִיעֶזֶר אָנוּס לְסַפֵּר לָהּ עוֹד פַּעַם עַל דְּבַר הַגַּן הַגָּדוֹל וְהַסֻּכָּה הַיָּפָה אֲשֶׁר בּוֹ וְהַשּׁוֹקוֹלָדָה וְהָעֻגּוֹת אֲשֶׁר יִתְּנוּ לָהּ לְמַעַן תַּחְפֹּץ לָלֶכֶת הָלְאָה. לְסוֹף עָיְפוּ שְׁנֵיהֶם מְאֹד מְאֹד, וַיֵּשְׁבוּ לָנוּחַ עַל יַד שְׂדֵה קָמָה בְּצֵל הַשִּׁבֳּלִים וַתִּפֹּל עֲלֵיהֶם תַּרְדֵּמָה וַיִּישָׁנוּ.

כַּאֲשֶׁר הֵקִיצוּ מִשְּׁנָתָם עָמַד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי הַשָּׁמָיִם. אֱלִיעֶזֶר קָם מִמְּקוֹמוֹ שָׂמֵחַ וְאַמִּיץ; הוּא הִרְגִּישׁ כִּי שָׁב אֵלָיו כֹּחוֹ וַיְהִי נָכוֹן לָלֶכֶת הָלְאָה בְּדַרְכּוֹ; אוּלָם דְּבוֹרָה יָשְׁבָה עֲצוּבָה וּשְׁקוּעָה בְּמַחֲשָׁבוֹת. לְסוֹף אָמְרָה:

— לֹא! אֲנִי אָשׁוּב הַבַּיְתָה, אֵינִי יְכוֹלָה לָלֶכֶת אִתְּךָ. כַּאֲשֶׁר יָשַׁנְתִּי פֹּה בָּאָה אֵלַי זְקֶנָתֵנוּ הַנּוֹתֶנֶת לָנוּ תָּמִיד סֻכָּרִיּוֹת וְשׁוֹקוֹלַדִּיּוֹת, וַתְּאַיֵּם עָלַי בְּאֶצְבָּעָהּ; הִיא צִוַּתְנִי לָשׁוּב מַהֵר הַבַּיְתָה, בְּטֶרֶם יָחֵלּוּ אֲבוֹתֵינוּ לִדְאֹג לִי וְלִבְכּוֹת עַל אָבְדִי מֵהֶם פִּתְאֹם.

אֱלִיעֶזֶר שָׁמַע אֶת דְּבָרֶיהָ בְּשִׂים־לֵב; חֲלוֹם אֲחוֹתוֹ הִזְכִּירָהוּ אֶת הַצַּעַר וְהַפַּחַד אֲשֶׁר גָּרַם לַאֲבוֹתָיו, — וַיֹּאמַר: „אוֹדִיעָה נָא אֶת אֲבוֹתַי מַדּוּעַ וְלָמָּה עֲזַבְתִּי אוֹתָם". וַיֵּדַע כִּי אַךְ טוֹב לוֹ לְהָשִׁיב אֶת אֲחוֹתוֹ הַבַּיְתָה לְמַעַן תּוֹדִיעֵם אֶת כָּל זֹאת. אֲבָל אֵיךְ תָּשׁוּב הַיַּלְדָּה לְבַדָּהּ הַבַּיְתָה?

— כֵּן, — אָמַר אֵלֶיהָ, — אַתְּ צְרִיכָה לָשׁוּב הַבַּיְתָה; אֲבָל אֲנִי אֵלֵךְ לִי הָלְאָה, כִּי עָלַי הֵן לֹא דִּבְּרָה זְקֶנָתֵנוּ דָּבָר. כֵּן, אֲנִי

אָנוּס לָלֶכֶת לְמַעַן אֲשֶׁר אֶהְיֶה לְפְרוֹפֵיסוֹר. וְאָז אֶקְנֶה בַּעֲדֵם אֶת הַבַּיִת וְאֶת הַגַּן אֲשֶׁר אָמַרְתִּי.

דְּבוֹרָה הֵנִיעָה בְּרֹאשָׁהּ לְאוֹת הַסְכָּמָה וַתַּבֵּט אֶל אָחִיהָ בְּלֵב מָלֵא מְנוּחָה.

— וְאַתְּ, דְּבוֹרָה, הַגִּידִי אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לַאֲבוֹתֵינוּ בְּשׁוּבֵךְ אֲלֵיהֶם; וְגַם אֶת זֹאת תַּגִּידִי לָהֶם כִּי כָּתוֹב אֶכְתֹּב לָהֶם רַק בְּיוֹם אֲשֶׁר אֵדַע, כִּי קָרוֹב אֲנִי אֶל מַטָּרָתִי; עַד הַיּוֹם הַהוּא לֹא אֶכְתֹּב לָהֶם, הֲתִשְׁמְעִי?

בְּרֶגַע הַזֶּה הִגִּיעַ לְאָזְנֵיהֶם קוֹל מַשַּׁק אוֹפַנִּים מֵרָחוֹק, וְעוֹד מְעַט וַעֲגָלָה אַחַת עוֹבֶרֶת עַל פְּנֵיהֶם בַּדֶּרֶךְ הַמּוֹבִיל אֶל עִירָם. אֱלִיעֶזֶר קָם תֵּכֶף וַיִּגַּשׁ אֶל הָעֲגָלָה וַיְבָרֶךְ אֶת הָרַכָּב בְּשָׁלוֹם.

— אָדוֹן יָקָר! — אָמַר אֵלָיו. — אוּלַי תּוֹאִיל בְּטוּבְךָ לְהוֹבִיל אֶת אֲחוֹתִי הַקְּטַנָּה אֶל הָעִיר א.? הִיא יָצְאָה לָלֶכֶת עִמִּי; וְעַתָּה הִיא חֲפֵצָה לָשׁוּב הַבָּיְתָה.

— כֵּן, מַדּוּעַ לֹא? — עָנָה הָאִישׁ בִּידִידוּת. — אָמְנָם עָלַי עוֹד לַעֲבֹר עַל פְּנֵי כְּפָרִים אֲחָדִים, אַךְ אַחַר הַצָּהֳרַיִם אֶהְיֶה בְּעִירְכֶם. אֲבָל לְמִי אֶמְסֹר אֶת הַיַּלְדָּה הַנֶּחְמָדָה הַזֹּאת?

— אֶל בֵּית הָרוֹכֵל צְבִי אֲשֶׁר בִּקְצֵה הָעִיר, כִּי הוּא אָבִינוּ. — אָמַר אֱלִיעֶזֶר.

וְהָרַכָּב לָקַח אֶת הַיַּלְדָּה וַיּוֹשִׁיבֶהָ בָּעֲגָלָה עַל יָדוֹ וַיִּסַּע לְדַרְכּוֹ. רְגָעִים אֲחָדִים עָמַד אֱלִיעֶזֶר וַיַּבֵּט אֶל הָעֲגָלָה הַהוֹלֶכֶת וּמִתְרַחֶקֶת מִמֶּנּוּ, אָז קָרָא בְקוֹל: „אַל נָא תִשְׁכְּחִי, דְּבוֹרָה, לְהַגִּיד לַאֲבוֹתֵינוּ אֶת כָּל הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לָךְ, וְדִרְשִׁי בִּשְׁלוֹמָם וְנַשְּׁקִים נָא וּבָרְכִים בִּשְׁמִי אֶלֶף פְּעָמִים!" — וְהָעֲגָלָה נֶעֶלְמָה מֵעֵינָיו.

עַתָּה אָנוּס הוּא לִנְדֹּד כַּנֵּכָר לְבַדּוֹ, — אַךְ לֹא, לֹא אָ נ וּ ס הוּא, כִּי זֶ ה חֶ פְ צ וֹ. יָדֹעַ הוּא הֵיטֵב, כִּי בְשִׁבְתּוֹ בְּבֵית הוֹרָיו הַדַּלִּים לֹא יוּכַל לְעוֹלָם לְהַשִּׂיג אֶת מַטָּרָתוֹ, אֲשֶׁר אֵלֶיהָ יִשְׁאַף זֶה כַּמָּה.

כִּי מַה יַּעֲשֶׂה בְּבֵית הוֹרָיו? הֲיוֹסִיף לֶאֱכֹל אֶת הַלֶּחֶם הַצַּר אֲשֶׁר לְהוֹרָיו מִבְּלִי עֲשׂוֹת מְאוּמָה? תַּעֲבֹרְנָה שָׁנִים אֲחָדוֹת וְהָיָה גַם הוּא לְרוֹכֵל כְּאָבִיו, וְנָשָׂא גַם הוּא כָּל הַיּוֹם אֶת חֲבִילָתוֹ עַל שִׁכְמוֹ וְהָיָה נָע וָנָד מִכְּפָר לִכְפָר, וְאַחֲרֵי כָל אֵלֶּה לֹא יוּכַל לְהִשְׂתַּכֵּר דֵּי מִחְיַת הַנְּפָשׁוֹת הַקְּרוֹבוֹת אֵלָיו וְהָאֲהוּבוֹת לוֹ? לֹא, עָלָיו לְנַסּוֹת לְהַשִּׂיג מַטָּרָה יוֹתֵר טוֹבָה, וֵאלֹהִים יִהְיֶה בְּעֶזְרוֹ וְיוֹרֵהוּ אֶת הַדֶּרֶךְ יֵלֵךְ בָּהּ לְטוֹב לוֹ.

שָׁקוּעַ בְּמַחֲשָׁבוֹת כָּאֵלֶּה הָלַךְ לוֹ הַנַּעַר בַּדֶּרֶךְ הַמּוֹבִילָה אֶל הָעִיר נ. בֵּין כֹּה וָכֹה וְהַשֶּׁמֶשׁ הֵחֵל לִשְׁקֹעַ, וּלְאוֹר קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַשּׁוֹקַעַת נִרְאוּ לוֹ מֵרָחוֹק מִגְדְּלֵי הָעִיר וְגַגּוֹת חוֹמוֹתֶיהָ הַגְּבֹהוֹת, וּכְבָר הָיָה עָיֵף וְיָגֵעַ וְרָעֵב מְאֹד מֵעֲמַל הַדֶּרֶךְ הָאֲרֻכָּה, וַיֵּשֶׁב תַּחַת אַחַד הָעֵצִים לָנוּחַ וַיּוֹצֵא מֵחֲבִילָתוֹ אֶת פְּרֻסַּת־הַלֶּחֶם, אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה לוֹ עוֹד מִן הַלֶּחֶם אֲשֶׁר לָקַח אִתּוֹ בְּצֵאתוֹ מִבֵּית הוֹרָיו וַיֹּאכְלֶנָּה בְּתֵאָבוֹן גָּדוֹל.

(עוֹד יָבֹא)

תַּרְגוּם א. ל. י.

חֲדָשׁוֹת.

יַלְדֵי הֶרְצֵל עַל אוֹדוֹת אֲבִיהֶם. — הַסּוֹפֵר רְאוּבֵן בְּרַיְנִין מוֹסֵר לְקוֹרְאֵי „הַצְּפִירָה" אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר סִפְּרוּ לוֹ יַלְדֵי נְשִׂיאֵנוּ הַמָּנוֹחַ בִּתְמִימוּתָם וּבְטָהֳרָתָם עַל דְּבַר הֲלִיכוֹת אֲבִיהֶם הַמָּנוֹחַ בְּבֵיתוֹ בִּכְלָל וְעִמָּהֶם, יְלָדָיו, בִּפְרָט.

שִׁמְעוֹן, הַבֵּן הַיָּחִיד שֶׁל הַמָּנוֹחַ וְתִרְצָה בִּתּוֹ הַבְּכִירָה, נַעֲרָה כְּבַת אַרְבַּע עֶשְׂרֵה, סִפְּרוּ לְמַר בְּרַיְנִין, כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

„אָבִינוּ סִפֵּר לָנוּ בְּשׁוּבוֹ מִן הַוָּתִיקָן (הֵיכַל הָאַפִּיפְיוֹר—הַפַּפָּא—בְּרוֹמִי) כִּי בְדַבְּרוֹ עִם הָאַפִּיפְיוֹר עַל דְּבַר שִׁיבַת עַם יִשְׂרָאֵל לְאַרְצוֹ, הוֹשִׁיט לוֹ הָ„אָב הַקָּדוֹשׁ" אֶת יָדוֹ, לְמַעַן אֲשֶׁר יְנַשֵּׁק אוֹתָהּ אָבִינוּ, כְּכֹל אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ הַנְּסִיכִים וְהַמְּלָכִים הַבָּאִים לִרְאוֹת אֶת פָּנָיו. אֲבָל אָבִינוּ לֹא נָשַׁק אֶת הַיָּד הַמּוּשֶׁטָה לוֹ. וּמֵרֶגַע זֶה הִרְגִּישׁ אָבִינוּ כְּמוֹ קְרִירוּת יְדוּעָה (תַּרְעֹמוֹת קַלָּה) בְּיַחְסוֹ שֶׁל הָאַפִּיפְיוֹר אֵלָיו. אַחֲרֵי כֵן שָׁאַל אֶחָד מְרוֹאֵי פְּנֵי הָאַפִּיפְיוֹר אֶת אָבִינוּ: מַדּוּעַ לֹא נָשַׁק אֶת יָדוֹ שֶׁל „הָאָב הַקָּדוֹשׁ" כְּכֹל אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ גַּם מַלְכֵי אֶרֶץ? עַל זֶה עָנָה אָבִינוּ: לֹא יָכֹלְתִּי לְנַשֵּׁק אֶת יַד הָאַפִּיפְיוֹר, יַעַן כִּי זֹאת הִיא נֶגֶד אֱמוּנָתִי וְהוֹכָחָתִי הַפְּנִימִית. וְאִלּוּ עָשִׂיתִי כָּזֹאת, הָיָה דָּבָר זֶה מְעוֹרֵר אִי־רָצוֹן גַּם בְּקֶרֶב בְּנֵי עַמִּי.

כָּל שְׁלֹשֶׁת הַיְלָדִים סִפְּרוּ כִּמְעַט פֶּה אֶחָד:

„אָבִינוּ לֹא הֶרְאָנוּ מֵעוֹלָם פָּנִים זוֹעֲפוֹת; תָּמִיד הָיָה חָבִיב, תָּמִיד הָיָה נָעִים, אוּלָם אִם הָיָה רוֹאֶה, כִּי אֶחָד מֵאִתָּנוּ לֹא הִתְנַהֵג בְּאֵיזֶה דָּבָר שֶׁיִּהְיֶה, כְּהוֹגֵן לְפִי רוּחוֹ וּלְפִי לִקְחוֹ, אָז הָיוּ פָּנָיו מִתְקַדְּרוֹת, קוֹלוֹ נַעֲשָׂה רְצִין וְהָיָה אוֹמֵר בְּהַטְעָמָה: „בָּטוּחַ אֲנִי בָּכֶם, יְלָדַי, שֶׁמַּעְתֶּם וָהָלְאָה לֹא תוֹסִיפוּ לַעֲשׂוֹת דָּבָר מְגֻנֶּה כָּזֶה וְכָזֶה. יְלָדַי צְרִיכִים לִהְיוֹת מְהֻגָּנִים וּמְחֻנָּכִים כָּרָאוּי!"

„בִּשְׁתֵּי הַשָּׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת הָיָה מְמַעֵט, לְעֻמַּת הַשָּׁנִים הָרִאשׁוֹנוֹת, לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ אִתָּנוּ, יַעַן כִּי הָיָה עָסוּק מְאֹד. הַרְבֵּה הַרְבֵּה

הָיָה עוֹבֵד. תָּמִיד הָיָה עוֹבֵד, יוֹמָם וָלַיְלָה הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי שֻׁלְחָנוֹ וְכוֹתֵב. וּבְשָׁעָה שֶׁהָיָה כּוֹתֵב דְּבָרִים נְחוּצִים מְאֹד, הָיָה אָסוּר עָלֵינוּ לְהִכָּנֵס לְחַדְרוֹ אַף לְרֶגַע אֶחָד, לְבַל יְבַטְּלֵהוּ מֵעֲבוֹדָתוֹ. אוּלָם אִם הָיָה פָּנוּי מְעַט מֵעֲבוֹדָתוֹ לְרֶגַע אֶחָד, הָיָה נִכְנָס לְחַדְרֵנוּ וּמִשְׁתַּתֵּף בְּעַצְמוֹ בְּמִשְׂחָקֵינוּ. אֲבָל הוּא הוֹרָה אוֹתָנוּ לִבְחֹר תָּמִיד רַק בְּמִינֵי שְׂחוֹק הַמְעוֹרְרִים אֶת הָרוּחַ וּמְחַדְּדִים אֶת הַשֵּׂכֶל. לִפְעָמִים הָיָה יוֹשֵׁב אִתָּנוּ עַל רִצְפַּת הַחֶדֶר וּמִשְׁתַּעֲשֵׁעַ אִתָּנוּ. לִפְעָמִים הָיָה מְסַפֵּר לָנוּ אֲגָדוֹת בְּדוּיוֹת מִלִּבּוֹ וְעַל יְדֵי הָאֲגָדוֹת הָאֵלֶּה הָיָה מְגַלֶּה לָנוּ אֶת חֶפְצוֹ: „מַה הוּא דוֹרֵשׁ מֵאִתָּנוּ“.

כָּל שְׁלֹשֶׁת הַיְלָדִים סִפְּרוּ:

„אָבִינוּ הָיָה מְבַקֵּשׁ אוֹתָנוּ פַּעַם בְּפַעַם לִלְמֹד הַרְבֵּה וְהָיָה מַטְעִים וְאוֹמֵר: הַרְבֵּה הַרְבֵּה דָּרוּשׁ לְהָאָדָם וְהַיְּהוּדִי שֶׁבְּיָמֵינוּ לָדַעַת“.

תִּרְצָה סִפְּרָה:

„אָבִי הָיָה דוֹרֵשׁ מֵאִתָּנוּ בְּכָל עֶרֶב לְסַפֵּר לוֹ תֹּכֶן הַדְּבָרִים אֲשֶׁר קָרָאנוּ בַּיּוֹם וּלְהַרְצוֹת לְפָנָיו פָּרָשַׁת כָּל מַעֲשֵׂינוּ וּמַחְשְׁבוֹתֵינוּ בְּמֶשֶׁךְ הַיּוֹם. הוּא הָיָה מַרְגִּיל אוֹתָנוּ לְהַרְצוֹת לְפָנָיו אֶת כָּל זֹאת בְּשָׂפָה בְּרוּרָה וּבְקִצּוּר.

יַלְדֵי הַנָּשִׂיא הַמָּנוֹחַ לֹא לָמְדוּ מֵעוֹלָם בְּבָתֵּי סֵפֶר, כִּי אִם בְּבֵיתוֹ מִפִּי מוֹרִים שׁוֹנִים עַל פִּי הַתָּכְנִית שֶׁל לִמּוּדֵי הַגִּימְנַזְיָה. וּמִלְּבַד הַלִּמּוּדִים הָהֵם לָמְדוּ כֻּלָּם עִבְרִית מִפִּי מוֹרֶה מְיֻחָד. שִׁמְעוֹן לָמַד בָּעֵת הָאַחֲרוֹנָה בְּיַחַד עִם אָבִיו הַגָּדוֹל גַּם אֶת הַשָּׂפָה הַתֻּרְקִית.

יְדִיעָתָם בְּעִבְרִית לֹא רַבָּה הִיא, לְדִבְרֵי מַר בְּרֵינִין, אֲבָל הַיְלָדִים סִפְּרוּ לוֹ שֶׁאֲבִיהֶם הַמָּנוֹחַ הָיָה דוֹרֵשׁ מִשְּׁלָשְׁתָּם כִּי יִלְמְדוּ אֶת הַשָּׂפָה הָעִבְרִית, עַל בֻּרְיָהּ, כִּי יֵדְעוּ לְדַבֵּר בָּהּ כְּבִשְׂפַת גֶּרְמַנְיָה.

רֵאשִׁית שְׁאֵלוֹתָיו שֶׁהָיָה שׁוֹאֵל אֶת יְלָדָיו בְּדַבֵּר לְמוֹרֵיהֶם הָיְתָה הַשְּׁאֵלָה עַל אוֹדוֹת לִמּוּד הַשָּׂפָה הָעִבְרִית, וּכְפַעַם בְּפַעַם הֵעִיר אוֹתָם עַל הָעֵרֶךְ הַמְיֻחָד שֶׁל דַּעַת הַשָּׂפָה הַזֹּאת.

הַיְלָדִים סִפְּרוּ עַל טוּב לְבָבוֹ וּמִדַּת הַחֶמְלָה וְהָרַחֲמִים הָרַבִּים שֶׁהָיְתָה נְטוּעָה בוֹ, וְהֵא לָכֶם מַעֲשִׂיּוֹת אֲחָדוֹת לְדֻגְמָה:

„בְּ„אַלְטְאוּיסְזֵיאָה“ (שֶׁשָּׁם הָיָה מְעוֹן הַקַּיִץ שֶׁל הַמָּנוֹחַ וּבֵיתוֹ) יָשַׁבְנוּ פַּעַם מִסָּבִיב לְשֻׁלְחַן הָאֹכֶל אֲשֶׁר עַל הַגְּזֻזְטְרָה (בַּאלְקָאן). וַיַּרְא אָבִינוּ כִּי לְנֹכַח בֵּיתֵנוּ עוֹמֵד פּוֹעֵל אִיטַלְקִי וּמְסַתֵּת אֲבָנִים, וְלֹא יָכֹל לִבְלֹעַ אֶת חֲתִיכַת הַבָּשָׂר שֶׁהָיְתָה בְּפִיו וַיְבַקֵּשׁ אֶת אִמֵּנוּ לָלֶכֶת מַהֵר וְלָתֵת תֵּכֶף לַפּוֹעֵל הַמִּסְכֵּן כֶּסֶף לְמַעַן יֹאכַל גַּם הוּא אֲרֻחָה טוֹבָה“.

„בְּ„אֶדְלַךְ“ — סִפְּרָה תִרְצָה, הַבַּת הַבְּכִירָה — יָשַׁב אָבִי פַּעַם אַחַת עַל כִּסֵּא מִתְנוֹעֵעַ עַל הַגְּזֻזְטְרָה וַיַּגִּישׁוּ לוֹ כּוֹס יַיִן וְרָמוּת לִרְפוּאָה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה עָבַר עַל פָּנָיו יְהוּדִי עָנִי שֶׁהִבִּיט בְּעֵינַיִם כָּלוֹת אֶל הַכּוֹס שֶׁבְּיַד אָבִי. הַיְּהוּדִי לֹא יָדַע מִי הוּא אָבִי. וַיֹּאמֶר אָבִי אֵלַי: הַיְּהוּדִי הַזֶּה מַאֲמִין בְּוַדַּאי שֶׁמֵּרֹב עֹנֶג אֲנִי שׁוֹתֶה יַיִן וְלוֹ בְּוַדַּאי אֵין גַּם פַּת לֶחֶם. עַל כֵּן מַהֲרִי, בִּתִּי, וּתְנִי לוֹ מַטְבֵּעַ זוֹ“.

וְשִׁמְעוֹן סִפֵּר:

„בְּ„אַלְטְאוּיסְזֵיאָה“ הָיָה אָבִי קוֹנֶה יוֹם יוֹם בְּעַצְמוֹ סֻכָּרִיּוֹת וּמַמְתַּקִּים בִּשְׁבִיל יַלְדֵי הָעֲנִיִּים שֶׁבַּחוּץ. אֶת הַמַּמְתַּקִּים הָיָה כּוֹרֵךְ בִּנְיָר הֵיטֵב הֵיטֵב, וְעַל הַיְלָדִים הָיָה לְבַקֵּשׁ בְּתוֹךְ הַתַּכְרִיךְ אֶת מְבֻקָּשָׁם, כִּי עֹנֶג מְיֻחָד הָיָה לְאָבִי לְעוֹרֵר בְּקֶרֶב הַיְלָדִים אֶת רוּחַ הַחִפּוּשׂ“.

שְׁלֹשֶׁת הַיְלָדִים סִפְּרוּ:

„אָבִינוּ הָיָה מַסְבִּיר לָנוּ אֶת רַעְיוֹן הַצִּיּוֹנִיּוּת לְפִי מִדַּת שִׂכְלֵנוּ, וְהָיָה מְסַפֵּר לָנוּ עַל אוֹדוֹת הִתְעוֹרְרוּת הָאֻמָּה הָעִבְרִית לִתְחִיָּה. בְּחַיֵּי אָבִינוּ לֹא יָדַעְנוּ עַד כַּמָּה מְפֻרְסָם הוּא בְּיִשְׂרָאֵל. מֵעוֹלָם לֹא סִפֵּר לָנוּ עַל דְּבַר גָּדְלוֹ וּכְבוֹדוֹ בַּקּוֹנְגְּרֶס, כַּאֲשֶׁר הִנְנוּ שׁוֹמְעִים זֹאת מִפִּיךָ. בִּכְלָל לֹא יָדַעְנוּ כִּי אָבִינוּ הוּא אֶחָד הָאֲנָשִׁים הַגְּדוֹלִים. לְהֶפֶךְ, הוּא הָיָה אוֹמֵר לָנוּ תָּמִיד: נוֹרְדוֹ הוּא אָדָם יוֹתֵר גָּדוֹל וְיוֹתֵר חָשׁוּב מִמֶּנִּי. עַתָּה אַחֲרֵי מוֹת אָבִינוּ נוֹדַע לָנוּ מַה רַב הָיָה פִּרְסוּמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל וּמַה גָּדוֹל הָיָה עֶרְכּוֹ.

וְתִרְצָה סִפְּרָה לְמַר בְּרֵינִין בְּקוֹל מִתְרַגֵּשׁ:

„פְּעָמִים רַבּוֹת יָשַׁבְתִּי בַּחֲדַר עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל אָבִי בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב וְכוֹתֵב אֶת סִפּוּרוֹ עַל דְּבַר תְּחִיַּת עַמֵּנוּ בְּאַרְצוֹ „אַלְטְנֵילַנְד“ (בְּתַרְגּוּמוֹ הָעִבְרִי שֶׁל עוֹרֵךְ „הַצְּפִירָה“ מַר נָחוּם סוֹקוֹלוֹב נִקְרָא הַסִּפּוּר הַיָּקָר הַזֶּה בְּשֵׁם „תֵּל אָבִיב“), יוֹשֶׁבֶת הָיִיתִי בְּדוּמִיָּה וּמִתְבּוֹנֶנֶת מִן הַצַּד אֶל פְּנֵי אָבִי. עֹנֶג מְיֻחָד הָיָה לִי אָז לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו, כַּחֲצִי שָׁעָה הָיָה כּוֹתֵב וְעֵינָיו נוֹצְצוֹת וּמַבְרִיקוֹת, וְאַחַר כֵּן הָיָה מַפְסִיק וְקָם מִמְּקוֹמוֹ וּמְטַיֵּל בְּחַדְרוֹ לְאָרְכּוֹ וּלְרָחְבּוֹ, אוֹ הָיָה עוֹמֵד לְיַד הַחַלּוֹן שׁוֹקֵעַ בְּמַחְשְׁבוֹתָיו וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ אֶת כָּל הַנַּעֲשֶׂה סְבִיבוֹ. צַר הָיָה לִי לִרְאוֹת, כִּי אָבִי הָאָהוּב אֵינֶנּוּ מַרְגִּישׁ כְּלָל כִּי אֲנִי יוֹשֶׁבֶת כֹּה קְרוֹבָה אֵלָיו. בְּאַלְטְאוּיסְזֵיאָה הָיָה אוֹהֵב אָבִינוּ לְטַיֵּל אִתָּנוּ הַרְבֵּה יַעַן כִּי שָׁם לֹא הָיָה עוֹבֵד כָּל כָּךְ, כִּי בְּוִינָה הָיָה עוֹבֵד וְעוֹבֵד יוֹמָם וָלַיְלָה בְּלִי הֶרֶף. בְּטִיּוּלֵינוּ אֵלֶּה הָיָה מְעוֹרֵר אוֹתָנוּ עַל יְפִי הַטֶּבַע, עַל הַמְּקוֹמוֹת הַנָּאִים בְּיוֹתֵר. אָבִינוּ אָהַב מְאֹד פְּרָחִים, בְּיִחוּד אָהַב אֶת הַפֶּרַח „אַל תִּשְׁכָּחֵנִי“. לִפְעָמִים הָיָה עוֹמֵד עַל יַד עֲרוּגַת הַפְּרָחִים שֶׁבְּגַנֵּנוּ בְּשָׁעָה שְׁלֵמָה, וְהָיָה מִסְתַּכֵּל בָּהֶם בְּעֵינַיִם חוֹלְמוֹת וְרוּחַ מִתְנַשֵּׂא אֶל עָל.

„בְּלֵיל הַשַּׁבָּת — סִפְּרָה תִרְצָה — הָאַחֲרוֹן שֶׁלִּפְנֵי מוֹת אָבִי, הִרְבָּה כָּל כָּךְ לְדַבֵּר, וּדְבָרָיו הָיוּ כָּל כָּךְ יָפִים, כָּל כָּךְ נְעִימִים וְנִשְׂגָּבִים, כָּל כָּךְ מוֹשְׁכִים אֶת הַלֵּב וּמְרוֹמְמִים אֶת הָרוּחַ, עַד שֶׁלֹּא שְׁמַעְתִּיו מִיָּמַי כָּל כָּךְ נָאֶה מְדַבֵּר, בְּכָל כָּךְ הִתְלַהֲבוּת. כִּפְנִינִים הָיוּ אֲמָרָיו. כְּחֹדֶשׁ יָמִים לִפְנֵי מוֹתוֹ כָּתַב אָבִינוּ מִכְתָּב לְשִׁמְעוֹן אָחִי עַל אוֹדוֹת חוֹבָתוֹ בְּתוֹר „בַּר מִצְוָה“. כָּל גּוּפוֹ שֶׁל אָבִי הָיָה אָז צָהֶה וְהַכְּתִיבָה קָשְׁתָה עָלָיו מְאֹד, וּבְכָל זֹאת הִרְבָּה לִכְתֹּב לְאָחִי. יָמִים אֲחָדִים לִפְנֵי מוֹתוֹ קָרָא לִי אָבִי פְּעָמִים רַבּוֹת: „מַה טּוֹבָה וּמַה נְּעִימָה הַיְדִידוּת שֶׁל בְּנֵי דֵעָה אַחַת“. אָבִי שָׂמַח מְאֹד בְּבֹא אוֹהֲבָיו לְאֶדְלַךְ לְבַקְּרוֹ; אֲבָל בִּכְלָל קָשֶׁה הָיָה לְאָבִי לְקַבֵּל שֵׁרוּת אֲפִילוּ מִידִידָיו הַנֶּאֱמָנִים. לֹא נָעִים הָיָה לוֹ לִרְאוֹת כִּי מַטְרִיחִים בִּשְׁבִילוֹ אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֲהוּבִים לוֹ“.

שִׁמְעוֹן סִפֵּר:

בְּשָׁעָה שֶׁבָּאָה זְקֵנָתִי, פְּרוּמָה אֲחוֹתִי (הִיא הַצְּעִירָה בַּת אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה) וַאֲנִי לְבַקֵּר אֶת אָבִינוּ בְּיוֹם מוֹתוֹ — זֶה הָיָה רַק שָׁעוֹת אֲחָדוֹת לִפְנֵי מוֹתוֹ — הֶרְאָה לָנוּ פָּנִים שֶׁל חִבָּה וּמְנוּחָה שְׁלֵמָה. הוּא

התחבר על כל מכאוביו. באותו היום עשו לאבי עשרים וארבע זריקות של סמפור למען יוכל לקבל את פני זקנתי ופנינו אנו".

ילדי נשיאנו הגדול מצטינים ביהוד, לדברי הסופר מר ברינין, בטוב לבם, לב עברי אמתי. תרצה הבכירה הגידה למר ברינין פעמים רבות: אני ציונית נלהבה וכה אהיה כל ימי חיי. ביום שלפני קבורת אביה הגדול אמרה למר ברינין בתמתה: "אכתב מכתב להשלטן שישיב לעמנו את ארצנו אחרי שאבי מת ואין מי שישתדל בזה".

מכתב תנחומים. — טשמברלין, מי שהיה מיניסטר המושבות באנגליה, שלח מכתב לחבר ועד הפועל מר גרינברג וזה תכנו:

"גרינברג יקירי!

מאד מאד נעצבתי בשמעי על דבר מות הדקטור הרצל, אשר כל כך כבדתי את תכונות נפשו וכל כך כבדתי אותו, הנני משתתף בכל לב בצער ידידיו והנוהים אחריו על אבדן מנהיג שהיה אציל הרוח וכה רחוק מאהבה עצמית. שלך

הנאמן טשמברלין".

המלחמה. — והיפונים הולכים וקרבים אל מול מחנה הרוסים הנסוג פעם בפעם צפונה.

ראשי הצבא הרוסים מודיעים, כי הם נמנעים עוד ממלחמה גדולה עד אשר יאסף אליהם חיל גדול ועצום אשר יעמד נגד חיל היפונים, אשר עתה גדול הוא רב יתר מחיל הרוסים. על כן יסוגו הרוסים יותר ויותר צפונה אל ליאוין. ובכל זאת מתאמצים הרוסים לעצר את האויב בדרכו ככל האפשר. זה לא כבר היתה מלחמה עצומה על יד העיר הבצורה דשיטשאו. מאות תותחים ממצב שני המחנות הריקו אש, מות ואבדון זה על זה וכמה אלפי איש נפלו מחיל הרוסים והיפונים, (מספרם בדיוק עוד לא הברר) וסוף המלחמה היתה כי נסוגו הרוסים צפונה לעיר חיטשן והיפונים לכדו את העיר, והרוסים נאנסו אז לעזב גם את עיר החוף ניוטשאן או אינקאו והיפונים התבצרו בה ועתה מעלים שם היפונים חיל רב, אשר הובאו שם באניות ההובלה בלוית אניות מלחמה אחדות.

עתה סובבות שמועות, כי גם העיר חיטשן נפלה כבר בידי היפונים והרוסים נסגו לעיר ליאוין.

המצביא הראשי של הרוסי הגינירל אדיוטנט קורפטקין מודיע, כי באחת המלחמות שהיו ביום התשעה עשר לחדש יולי נפצע הגנרל קלר (הוא עמד בראש המחנה הגדול של הגנרל זסוליטש אשר הכה מכה רבה על נהר ילו) פצע קשה בכדור ובעשרים דק (מינוטה) מת. העתונים אומרים, כי הוא היה אחד הגנרלים המבחרים והמצינים בחיל רוסיה.

ובסביבות פורט־ארטור נלחמים יום יום ומאות מאות אנשים נופלים בין הצרים והנצורים. מודיעים כי בתי העיר פרט־ארטור נהפכו לבתי חולים בעד החילים הפצועים. היפונים הציעו לפני הרוסים הנצורים להכנע, אך הם ענו כי נכונים הם להלחם ולהגן על המבצר כל עוד רוחם בם.

העתונים מודיעים, כי בימים האחרונים החלו היפונים להתנפל בכל מחנם הגדול (בו כשמונים אלף איש) על פורט־ארטור בסערת מלחמה. וכי ארבע מאות תותחי־מצור גדולים מריקים אש על העיר בלי הרף. מחכים משם לחדשות חשובות בקרוב.

השחר בממלכת השמים. — כלל גדול הוא בארץ סין: "הכסף יענה את הכל". מנדרין המוסר ממשמרתו הגבהה בעון מקח שחד ועוד חטאים גדולים כאלה — צריך אך לתת שחד ביד נדיבה ואז ישוב מהר אל כהונתו ואל כבודו הראשון. זה לא כבר הוסר שופט הגליל אשר בנוף קונטונג ממשמרתו בחרפה. והאיש עשיר מאד. מה עשה? הלך ויזבד הון רב: מאה ועשרים אלף טאל, לצרך הכנעת המורדים בנוף הקרוב קוננסי וגם כלי נשק נדב במחיר ששים אלף טאל. בסך הכל פזר כחצי מליון מרק. אז השתוממו המנדרינים יועצי החצר על "צדקת פזרונו" ויעלוהו למדרגה יותר גבהה ממעלתו הראשונה. ואומרים שיעלוהו בקרוב למדרגת טאוטי (נציב הממשלה), משרה שהכנסותיה רבות מאד ("הצפירה").

מגדל פורח באויר. — אחד מפקידי המכס בעיר קטנה אשר על הגבול המציא מכונה פורחת באויר חדשה. המכונה הזאת מצטינת בפשטותה וקלותה והיא פועלת על ידי כח בנזין או נפט. היא מתרוממת עד גבה שתי ורסטאות ופורחת באויר לפי חפץ היושב בה ואינה תלויה בנשיבת הרוח. מהירות מעופה היא כמאה ורסטה בשעה. משקל כל המכונה שלשה פודים ולה כח של שלשה סוסים. הממציא הצליח להסיר ממכונתו זו את כל החסרונות שנמצאו בכדורים המעופפים שהשתמשו בהן עד עתה.

מנגן עברי קטן. — בלונדון בירת אנגליה יושב איש יהודי אחד מילידי ארץ רוסיה, דריבסקי שמו, המחזיק בית ספר פרטי לתורת הזמרה ולו בן קטן, מרדכי שמו, המפליא את כל יודע נגן

בכשרונו הגדול במוסיקה. והילד מרדכי עודנו צעיר ורך, כבן שמונה שנים וכבר קנה לו שם גדול באולמי הנגינה באנגליה במנגינותיו השתים שחבר ובכשרונו לנצח על המקהלה המנגנת אותן. בקיץ הזה נצח על מנגינותיו בעיר בורנימוט באנגליה זאת הפעם השניה. בין הבאים לשמע את מנגינותיו ולראותו מנצח עליהן היה גם מפקח על אולם־זמרה גדול באמריקה. ובאותו מעמד הציע לפני אבי הילד סכום כסף גדול בשכר נגנו את מנגינותיו באמריקה.

אומרים, כי אבי הילד יודע את שפתנו העברית ומתנאה בה וגם שכר מורה עברי טוב לבנו ללמדו את שפתנו. מביני דבר אומרים, כי אם יתפתח כשרונו של ילד־הפלא הזה יותר ויותר, היה יהיה בגדלו לאחד מגאוני הזמרה הגדולים שנולדו על ברכי עמנו.

נחשים ענקים. — מן הבבר (גן החיות) הגדול של קרל הגנבק בהמברג—הוא הבבר הגדול בכל העולם — נשלחו בימים האלה ארבעה נחשים־ענקים באניה „בלגרויה" אל התערוכה הגדולה בסנט־לואיס. הגדול בנחשים האלה ארכו עשרים ושמונה רגל; השני — עשרים ושש רגל; השלישי — עשרים ושנים רגל, והרביעי — עשרים רגל. ארבעת הנחשים האלה נמצאו בבבר בבית מיחד שבו חלונות גדולים של זכוכית עבה מאד, בעדם הביטו אל הנחשים הנוראים האלה כאשר התפתלו להם במנוחה בארונותיהם. בבית ההוא יש תנורי־מתכת גדולים אשר הסיקו אותם פעמים ביום, ושם הגיע החם תמיד לעשרים ושמונה מעלות; יען כי הנחשים האלה מוצאם מאקלים חם ואינם יכולים לחיות בקר.

ביום שהאניה „בלגרויה" היתה צריכה לצאת בים לסנט־לואיס— היה על בעל הבבר לשים את ארבעת הענקים הנוראים האלה בארונות גדולים שנעשו ביחוד לתכלית זו. והגנבק המהלל בעולם בידיעתו איך להתהלך עם חיתו טרף ובנו הדומה לו הצליחו לעשות זאת אחר עמל רב וסכנה גדולה. בראשונה נכנס אל מעון הנחשים הגנבק הצעיר לבדו ובידו שמיכות אחדות, שקים וכיסי־עור גדולים. ואולם אך סגר את הדלת אחריו הגיעו אליו ארבע הענקים הנוראים ופיותיהם האימים פעורים. האיש הצעיר יצא מהר מן הבית ויקרא לאביו לבא עמו יחד פנימה. אז נכנסו אל בית הנחשים ובאמץ לב ובצעדי עז נגשו אל הנחשים וברגעים מספר הצליחו להשליך שמיכות אחדות על שני הנחשים הקטנים ויכרכום בהן עד אשר לא יכלו לנוע ממקומם.

אז הניחום האב והבן לארץ ויגשו אל ארונו של הנחש השלישי שמשקלו יותר מחמשה פודים. ואך ראם הנחש קפץ על הקורה אשר ממעל לארונו ובפתלו את קצה זנבו סביב לקורה ובפערו את לעו הנורא התנפל על שני האנשים. אך הם מהרו ויפתחו נגד הנחש כיס־עור גדול והנחש בהתנפלו נפל בכל גופו אל תוך הכיס, אך בקצה זנבו נאחז בחזקה סביב הקורה. ברב עמל ויגיעה הצליחו בידי שני האנשים בעזרת משרת אחד להסיר את זנבו מעל הקורה. ברגע שהסירו את הזנב מן הקורה התפתל הזנב מסביב רגלו של הגנבק וילחצנה כמו בחשוק ברזל, אחרי עמל רב הסירו את זנב הנחש מרגלו של הגנבק.

בינתים התפתל אחד משני הנחשים הראשונים ויצא לחפשי מתחת השמיכה ויתנפל על האנשים בקצף גדול. רגע קפצו שלשת האנשים לאחור, אך בראותם, כי אין מנוס מפני הענק הנורא הזה התנפלו שלשתם על הנחש ובמהירותם הנפלאה הצליחו להשליך שק עליו ולקשרו בו. ועיפים ויגעים מרב העמל והחם אשר בבית נגשו שלשת האנשים אל הנחש הרביעי הענק היותר גדול ונורא, אך לתמהונם שכב הענק הזה במנוחה ויכניסוהו לתוך שק עור בפחות עמל ויגיעה מאשר עמלו על הקטנים ממנו.

כעבר זמן מה שכבו ארבעת הנחשים הענקים חבושים וסגורים בארונותיהם. העבודה הזאת ארכה כשעה. בימי היות הנחשים בבבר בהמברג אכלו מאה וששים ושנים שפנים, ששה עשר ברווזות [1] שמינות ושלשים וארבע תרנגלות. את כל אלה בלעו הנחשים חיים.

סערה נוראה. — זה לא כבר קמה במוסקבה סערה גדולה וגשם שוטף נתך ארצה ועם הגשם ירד ברד גדול מאד. גדל פתיתי הברד היה כגדל ביצת אוז ומשקלם עלה עד ארבעה לוט. הסער קרע את הגגות מעל בתים רבים וישאם למרחוק, נתק חוטי התליפון, שבר עצים רבים והסיע בתים שלמים ממקומם. אנשים אחדים נהרגו ורבים נפצעו. הסערה הזאת עשתה שמות לא במסקבה לבדה, כי גם בכפרים רבים אשר מסביב לה. גם שם נהרסו בתים וגם אסונות היו בנפשות אדם. —

פרופיסור לחמש מאות לשונות. — זה לא כבר זכה הפרופיסור טרמבטי בהאקדמיה לתורת הלשונות ברומי את הפרס היותר גדול למצטינים בידיעת שפות שונות. הפרופיסור טרמבטי הוא עתה בן שלשים ושמונה שנים והוא יודע כחמש מאות לשונות שונות ידיעה עמקה, עד שהוא יודע לתרגם בכל השפות האלה את הספרים היותר קשים.

הפרופיסור היהודי אסכולי, שהיה שם בעת חלקת הפרסים ספר לפני קהל הנאספים את תולדות המלמד הנפלא הזה. הוא נולד בעיר בולוניה בשנת 1866. הוריו וכל בני משפחתו היו עניים נודדים. מעיר לעיר שלחה אותם בית פקידות העיר לבית המחסה אשר לעניים. בהיות טרמבטי בן שבע שנים ידע כבר לדבר צרפתית וגרמנית. את שתי השפות האלה למד מספרי למוד שבאו לידו במקרה. עד השנה השמונה עשרה לימי חייו עבד עבודות שונות ויהי סבל, גלב ועושה בזהב. אך בשעותיו הפנויות מעבודה למד תורת התכונה, חכמת השעור (מתמתיקה) ולמוד השפות הארפאיות החיות והמתות. בשנת 1883 התודע טרמבטי אל המשורר האיטלקי גיאוזי קרדוקי ועל פי עצתו עמד לבחינה לפני אספת פרופיסורים ויתרגם לפניהם מאמרים שלמים בלשונות יונית, רומית, גרמנית ואנגלית וינתחם לפי כל כללי הדקדוק ושמוש הלשונות באופן נפלא יחד עם הבחינות בשפות האלה הראה את ידיעתו הגדולה בלשונות צרפתית, ספרדית, פורטוגלית, עברית וערבית. אז קצבה לו פקידות העיר בולוניה תמיכה בסך שתי מאות לירה לשנה למען יוסיף ללמד שפות שונות. בשנת 1891 כלה את למודיו באוניברסיטה

[1] ברווזה — בר־אווזה, ענטע, утка

וַיְהִי לְמוֹרֶה בְּגִמְנַזְיָה וַיּוֹסֶף לִלְמֹד עוֹד שָׂפוֹת וַיִּכְתֹּב סְפָרִים רַבִּים עַל דְּבַר מְקוֹר הַשָּׂפוֹת הַשּׁוֹנוֹת וְדִמְיוֹנָן זוֹ לְזוֹ.

חִ י דָ ה.

****

מִי־אָנִי?

כָּמוֹךָ הַסַּכְסָךְ הִנֵּנִי, יָלֶד,
וּבְלִי יָד וָרֶגֶל דַּל חֶלְקִי בְּחָלֶד;
מֵאַחֲרֵי הַדֶּלֶת לִי יוֹדְעַי יִקְרָאוּ,
וְאֶל אַחֲרִית חֲלָדַי עֵינֵיהֶם יִשָּׂאוּ;
צָמֵא כִּי אֶהְיֶה הַבְּאֵרָה יוֹרִידוּנִי,
וְשָׁתִיתִי לִרְוָיָה אַחַר יַעֲלוּנִי.

ח. ד. זַבְּלוּדוֹבְסְקִי.

המו"ל: הוצאת „תושיה" בורשה.
העורכים: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.
כתבת ה„עולם הקטן", „הפדגוג", ו„הנעורים":
Издательство „Тушія", Отдѣленіе „Оламъ Катанъ", Варшава.
Verlag „Tuschijah", Abtheilung „Olam Katan", Warschau.

יצא לאור במהדורה שניה

תולדות עם ישראל

מראשית ימיו עד היום הזה

ערוך למען נערי בני ישראל על ידי

אלכסנדר זיסקינד רבינוביץ.

עם שאלות לתלמידים, לוח הזמנים ורשימת שמות האנשים והמקומות עפ״י סדר א״ב בסוף כל חלק ועם מלון עברי־רוסי־אשכנזי לכל הספר בסופו.

חלק ראשון. מראשית ימי העם עד חרבן בית שני.

ספר ראשון: מראשית ימי העם עד גלות בבל. תכן: א] דבר אל הקוראים. ב] מראשית ימי העם עד שמואל הנביא. ג] מלוכת שאול. ד] מלוכת דוד. ה] מלוכת שלמה. ו] רחבעם־ירבעם. ז] אחרית ממלכת אפרים. ח] ממלכת יהודה. ט] ירמיהו והרבן ירושלים. י] גלות בבל.

ספר שני: מן העליה מבבל עד עמוד ממלכת יהודה ברשות עצמה. תכן: א] העליה מבבל. ב] עזרא הסופר. ג] נחמיה. ד] כנסת הגדולה. ה] אלכסנדר מוקדון. ו] בית תלמי. ז] תחת ממשלת מלכי סוריה. ח] החשמונאים. ט] יונתן ושמעון. י] היהודים במצרים.

ספר שלישי: מזמן יוחנן הורקנוס עד חרבן בית שני. תכן: א] יוחנן הורקנוס. ב] אלכסנדר ינאי ושלומית אלכסנדרה. ג] האחים הורקנוס ואריסתבול. ד] הורדוס ואנטיגנוס. ה] מלכות הורדוס. ו] הלל ושמאי. ז] ארכילס. היהודים בארצות אחרות. ח] אגריפס הראשון. ט] אגריפס השני והמרד. י] אחרית המרד. חרבן ירושלים. יא] התורה והמוסר.

חלק שני. מחרבן הבית השני עד מות הרמב״ם.

ספר רביעי: מחרבן הבית השני עד חתימת התלמוד. תכן: א] רבי יוחנן בן זכאי. ב] רבן גמליאל דיבנה. ג] מרד בר־כוכבא.] הדור השני לתנאים. ה] הדור האחרון לתנאים. ו] הדור הראשון לאמוראים. ז] אמוראי בבל. ח] האגדה. ט] בראשית ממשלת הנוצרית.

ספר חמישי: זמן רבנן סבוראי והגאונים. תכן: א] ימי רבנן סבוראי. ב] היהודים בערב. ג] הגאונים וראשי הגולה. ד] הפיטנים —האנוסים בספרד. ה] הנסתרות ומשיחי השקר. ו] התנגדות הקראים. ז] המבארים הטבעיים והמקבלים. ח] רב סעדיה גאון. ט] ממלכת הכוזרים. י] היהודים בצרפת ואשכנז.

ספר ששי: מזמן רבי חסדאי אבן שפרוט עד מות הרמב״ם. תכן: א] רבי חסדאי אבן שפרוט. ב] ריבות המדקדקים והרבנים. ג] רבי שמואל הנגיד ודורו. ד] רבי יוסף הנגיד. ה] הרב רש״י. ו] רבי יהודה הלוי. ז] רבי אברהם אבן עזרא. ח] הרמב״ם, מתנגדיו ומעריציו. ט] היד־החזקה. י] דרכי הרמב״ם ומדותיו.

חלק שלישי. מימי מסעי הצלב, עד זמן התעוררות התנועה הציונית החדשה.

ספר שביעי: מימי מסעי הצלב עד יציאת היהודים מאנגליה. תכן: א] מסעי הצלב — בעלי התוספות. ב] עלילות הדם —הר״י הזקן. ג] בצרפת הדרומית ובאיטליה. ד] היהודים בבבל (עיריק) ה] ממשלת רומא הקתולית. ו] הריב בין שונאי הפילוסופיה ואוהביה ז] וכוח הרמב״ן עם המומר פבלו. ח] בדור הרשב״א. ט] הרא״ש.

ספר שמיני: מימי רבי מאיר מרוטנבורג עד גלות היהודים מספרד ופורטוגל. תכן: א] היהודים באשכנז. ב] המגפה השחורה. ג] המצב הרוחני של יהודי אשכנז. ד] היהודים באיטליה ובצרפת. ה] היהודים בספרד. ו] צמיחת הקבלה. ז] בני הרא״ש ותלמידיהם. ח] הבוגדים והוכוחים. ט] איזבלה ופרדיננד. י] גלות ספרד.

ספר תשיעי: מאחרי הגרוש בספרד עד צמיחת החסידות. תכן: א] גולי ספרד בארצות תוגרמה. ב] דוד הראובני ושלמה מולכו. ג] יואן ריכלין. ד] תקוני לותר. ה] אוריאל אקוסטה וברוך שנוים ו] היהודים בפולין. ז] גזרת ת״ח. ח] שבתי צבי וכתתו. ט] ההויה בפולין. י] רבי משה חיים לוצאטו. יא] החסידות.

ספר עשירי: מתקופת מנדלזון עד זמן התעוררות התנועה הציונית החדשה. תכן: א] הפלוסוף מנדלזון. ב] ההשכלה וקרבת העמים. ג] שלמה מימון. ד] השכלת היהודים באוסטריה. ה] שמואל דוד לוצטו. ו] מתקני הדת. ז] משה לצרוס ורות אשתו. ח] פרדיננד לסל וברתולד אוערבך. ט] השרים כרמיה, מונטיפיורי, וברון די הירש. י] חלוצי ההשכלה ברוסיה. יא] הלאומיות בעמים ובישראל. יב] חבת ציון.

מחיר חלק ראשון 50 ק׳, מכורך 65 ק׳ בלי משלח.

מחיר חלק שני 55 ק׳, מכ׳ 70 ק׳, בלי משלוח.

מחיר חלק שלישי 95 ק׳, מכ׳ 1,10 רובל ק׳ בלי משלוח.

האדריסה:

Издательство „ТУШІЯ,“ Варшава. | Verlag „Tuschijah“, Warschau.

בע״ם: נובוליפקי 7 מעון 9.

הוצאת „תושיה“.

תורת הספרות

ספר מורה תורת הסגנון העברי בכלל וכל חלקי הספרות השונים בפרט עם דוגמאות רבות בפרוזה ובשיר, נבחרות מכל חלקי ספרותנו, מתקופת כתבי הקדש עד ימינו אלה.

מאת ש. ל. גרדון.

מהדורא שניה.

רבים ושונים הם ספרי הלמוד בשפתנו המו את תורת השפה העברית להלכה ולמעשה, אך כלם יחד סובבים רק על ציר אחד. הם מורים דעת השפה העברית להשתמש בה על פי חקי הדקדוק, אך אין עוד ספר למוד להורות דרכי הסגנון הספרותי בכלל ותורת הספרות לכל חלקיה בפרט. את החסרון הגדול הזה בא למלא הספר החדש הזה.

הספר הזה מכיל תורה שלמה של הספרות במובנה היותר רחב: הוא מורה תורת הסגנון הספרותי, הפרוזי והשירי, לכל חקותיו, ואת תורת הספרות בעצמה לכל חלקיה השונים. ואולם לא חוקים ודינים יבשים מביא הספר הזה להוגים בו, כי מלא הוא דוגמאות קטנות וגדולות (הכל לפי הענין) ממבחר ספרותנו העתיקה והחדשה, עד אשר מלבד ערכו הלמודי הגדול יש לו גם ערך גדול בתור חריסטומטיה המכילה בתוכה את מבחר עניני ספרותנו בכל מקצעותיה השונים.

הספר הזה מכיל בקרבו שלשה חלקים ומבוא: א) תורת הסגנון; ב) תורת הפרוזה; ג) תורת השירה.

וזהו תכן עניניו בקצור:

המבוא הוא בן שנים עשר פרק: 1) הטבע והאמנות; 2) האמנות נחלקת לשתים; 3) האמנות היפה וסעיפיה; 4) תורת הספרות; 5) המלים; 6) חבור מלים משפט; 7) המשפט; 8) חלקי המשפט; 9) המשפטים; 10) משפט ראשי, צדדי ומרכב; 11) המאמר (Periode); 12) המאמרים.

חלק ראשון: תורת הסגנון: 1) הסגנון בכלל; 2) הסגנון הפרוזי; 3) הסגנון השירי: א) הצלצול, ב) מכנה המשפטים, ג) החמר.— בפרקים האלה מובאים דוגמאות רבות מספרותנו השירית העתיקה והחדשה.— 4) ההבדל שבין הסגנון הפרוזי לסגנון השירי. אחר כן באה שורה ארכה של דוגמאות נבחרות לסגנון הפרוזי, ואלה הן: א) סגנון המשנה: הבאת בכורים, שמחת בית השואבה; ב) סגנון המדרש: מפתיחתא דאיכה רבתי; ג) סגנון תשובות הגאונים: מרב עמרם גאון ומרב האי גאון; ד) סגנון הרמב״ם: מספר המדע; ה) רבי יהודה אלחריזי; ו) רבי עמנואל הרומי; ז) רבי ידעיה הפניני; ח) שלמה פפנהיים; ט) יצחק ארטר; י) מרדכי אהרן גינזבורג; יא) אברהם מפו; יב) קלמן שולמן; יג) פרץ סמולנסקין; יד) משה ליב לילינבלום; טו) א. בן־יהודה; טז) מ. פינס; יז) זאב יעב״ץ; יח) דוד ילין; יט) יהודה גרזובסקי; כ) מנדלי מוכר ספרים; כא) „אחד העם“; כב) בן־אביגדור; כג) י. ל. פרץ; כד) דוד פרישמן; כה) ראובן בריינין.

חלק שני: תורת הפרוזה: 1) הפרוזה; 2) חלקי הפרוזה; 3) הפרשה (Beschreibung); 4) חלקי הפרשה עם דוגמאות: האריה, המים (גרזובסקי), אשד המים באמטרה (פרישמן). 5) כתבי מסע; דוגמא: בקרים, מאת בנימין מגדלשטם; הגאון מוילנה (כרקטריסתיקה), מאת ר. בריינין; 6) הספור; 7) חלקי הספור; דוגמאות: ערב פסח במושבה— זאב יעבץ, חרבן ירושלים—א. ז. רבינוביץ; 8) המאמר *(Разсужденіе)*, דוגמא ממאמרי אחד העם; 9) חבקרת; דוגמא: סמולנסקין בתור מספר— ר. בריינין; 10) המכתב, סגנון המכתב עם דוגמאות ממכתבי דוליצקי, המשורר מנה והמשורר י. ל. גרדון.

חלק שלישי: תורת השירה: 1) משקלי השירים בכתבי הקדש עם דוגמאות; 2) משקלי השירה למשוררי ימי הבינים. אחר הפרק הזה באו דוגמאות ממבחר משוררי התקופה ההיא: א) רבי דונש בן לברט; ב) רב האי גאון; ג) רב שמואל הנגיד; ד) שלמה בן גבירול; ה) רבי משה בן עזרא; ו) רבי יהודה הלוי; ז) רבי אברהם בן עזרא; ח) רבי יהודה אלחריזי; ט) עמנואל הרומי. 3) המשקלים החדשים (עם דוגמאות רבות). 4) השירה; 5) השירה המעוררת וחלקיה; 6) שירי הגיון; 7) חלקי שירת ההגיון: א) שירי הקדש עם דוגמאות מטובי הפיוטים והפזמונים של משוררי ספרד ואשכנז; ב) שירי חול עם דוגמאות מטובי שירי משורינו החדשים: ביליק, טשרניחובסקי ועוד. 8) שירת העלילה א) התכן; ב) התכנית; ג) הסגנון; 9) חלקי שירת העלילה: א) האפוס (עם דוגמאות); ב) שיר רומני, רומן; ג) אידיליה עם דוגמאות של רמ״ח לוצטו ועוד; ד) האגדה, עם דוגמאות של ק. שפירה, ז. יעב״ץ; ה) בלדה, עם דוגמא של טשרניחובסקי; 10) המחזה או הדרמה: א) התכן; ב) התכנית; ג) הסגנון; 11) חלקי הדרמה: א) מחזה תוגה; ב) מחזה שעשועים; ג) המחזה; 12) השירה התוריית: א) השירה המתארת, עם דוגמאות מאד״ם הכהן ומיכל בגו; ב) השירה הממשלת, עם דוגמאות מאת יוסף הלוי, מנה, י. ל. גרדון ועוד; ג) השירה השופטת והמוכיחה: I) האפיגרם עם דוגמאות של בר קפרא, ריה״ל, אבן עזרא ועוד; II) משלי חכמה עם דוגמאות מאת יהושע שטינברג, צבי שרשבסקי וי״ח טביוב; III) הסטירה, דוגמאות בפרוזה מאת יצחק ארטר, ובשיר מאת יל״ג ומ״ד ברנדשטטר; IV) המכתם; V) החידה (עם דוגמאות); 13) השירה המניעה עם דוגמאות מיל״ג ועוד.

מן התכן העשיר הזה אפשר לשפוט בנקל על ערכו וטובו של הספר הזה היחידי במינו בספרותנו, ועל התועלת הגדולה שהוא יכול להביא לצעירי עמנו החפצים לדעת את שפתנו ידיעה רבה ומקפת ולדעת את ספרותנו ולהבינה הבנה שלמה ועמוקה.

הספר הזה, מלבד החמר הספרותי העשיר שהוא מכיל בקרבו, יוכל להיות גם למורה דרך לצעירינו לדעת מה לבחר לקריאתם, בהזכירו בפעם בפעם את החבורים החשובים בספרותנו היפה.

הספר „תורת הספרות“ יוכל אפוא להחשב בצדק לקורס עליון שלם ומלא להשתלמות ידיעת שפתנו וספרותנו.

הספר הזה נתקבל בתור ספר למוד לתורת הספרות העברית במחלקה העליונה של ביה״ס למורים עברים של כי״ח בפריז.

מחירו 1 רובל, מכורך בבד 1.15 רו״כ, מכורך הדר 1.25 רו״כ, פארטא 14 קאפ׳.

Книгоиздательство „ТУШІЯ“, Варшава. — Verlag „TUSCHIJAH“, Warschau.

Herausgeber u. Eigenthümer: Verlag „Tuschijah“. Verantwortlicher Redacteur S. M. Laser. Druck von Josef Fischer in Krakau